

Nr 31

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående regionmusik; given Stockholms slott den 3 april 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Moberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås på grundval av förslag från 1968 års musikkommitté att den nuvarande militärmusiken omorganiseras till en regionmusikorganisation den 1 juli 1971. Regionmusiken föreslås få uppgifter inom såväl försvaret som det allmänna musiklivet. En övervägande del av kapaciteten föreslås bli disponerad för det allmänna musiklivet, där huvuddelen av insatserna skall ske inom rikskonserterverksamheten. Viss kapacitet kommer dock att disponeras för direkta lokala insatser. Verksamheten kommer främst att innefatta skolkonserter, framträdanden i föreningsliv och vid vårdanstalter m.m. samt insatser till stöd för amatörmusiken.

Organisationen kommer att omfatta 22 musikavdelningar, vilka skall samverka i åtta regioner. Musikavdelningar förläggs i huvudsak till de orter som i dag har militärmusikkårer, med undantag för Eksjö och Göteborg. Verksamheten i varje region skall ledas av en regionkapellmästare, biträdd av en musiksekreterare, och i samverkan med företrädare för försvaret, rikskonserter och regionens kulturliv. Den enskilda musikavdelningen leds av regionkapellmästare eller kapellmästare. Det sammanlagda antalet musiker vid genomförd omorganisation kommer att uppgå till 590. Personalen får civil status.

Nuvarande militärmusikerutbildning kommer att avvecklas. Den vid omorganisationen anställda personalen bereds anställning i regionmusiken och i förekommande fall fortsatt utbildning.

Slutlig ställning tas inte till utformningen av den centrala ledningen för verksamheten. För genomförandet av omorganisationen kommer en organisationskommitté att tillkallas.

*Utdrag av protokollet över utbildningsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 3 april
1970.*

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM

T. f. chefen för utbildningsdepartementet, statsrådet Moberg, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *regionmusik* och anför.

1. Inledning

Våren 1968 lades i prop. 1968:45 fram förslag angående rikskonserter m. m. Förslagen var grundade på konsertbyråutredningens betänkande Rikskonserter (SOU 1967:9). I propositionen föreslogs bl. a. att militärmusikkårerna efter ytterligare utredning skulle omorganiseras för att tillgodose såväl militära som civila behov. Riktpunkten borde därvid vara att ungefär två tredjedelar av de ombildade orkestrarnas insatser skulle kunna utnyttjas för rikskonserterverksamhet. Riksdagen beslöt i överensstämmelse med de framlagda förslagen (SU 114, rskr 263).

Genom beslut den 5 april 1968 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för utbildningsdepartementet att tillkalla högst fyra sakkunniga med uppdrag att utreda vissa frågor rörande militärmusikkårerna. Med stöd av detta bemyndigande tillkallade dåvarande departementschefen såsom sakkunniga direktören Urban Rosenblad, ordförande, direktören Nils L. Wallin, kanslirådet Stig Ogner och kanslirådet Carl-Erik Virdebrant. De sakkunniga antog benämningen 1968 års musikkommitté.

Kommittén avgav den 31 mars 1969 betänkandet Regionmusik (SOU 1969:12).

Vidare har kommittén avgivit, den 14 oktober 1969 förslag till anslagsframställningar för statens regionmusik m. m. avseende budgetåret 1970/71 och den 23 december 1969 tillsammans med teater- och orkesterrådet en skiss till ensemblerkolning för blivande musiker vid symfoniorkester och regionmusik.

Betänkandet har remissbehandlats varvid yttranden inkommit från följande myndigheter och organisationer m. fl.

Överbefälhavaren — som bifogat yttrande från fortifikationsförvaltningen —, försvarets civilförvaltning, försvarets personalvårdsnämnd, socialstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket, skolöverstyrelsen, kulturrådet, arbetsmarknadsstyrelsen;

länsstyrelsen i Blekinge län — som bifogat yttrande från Karlskrona stad —, länsstyrelsen i Gotlands län — som bifogat yttranden från Visby stad och Visby konsertförening —, länsstyrelsen i Gävleborgs län — som bifogat yttrande från Gävle stad —, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län — som bifogat yttranden från Göteborgs stad, Uddevalla stad, befälhavaren för Göteborgs och Bohus samt Hallands försvarsområden, chefen för Göteborgs kustartilleriförsvär, Kungl. Älvsborgs kustartilleriregemente och Göteborgs teater- och konsertaktiebolag —, länsstyrelsen i Hallands län — som bifogat yttrande från Halmstads stad —, länsstyrelsen i Jämtlands län — som bifogat yttranden från Östersunds stad, Jämtlands läns landsting och länskolnämnden i Jämtlands län —, länsstyrelsen i Jönköpings län — som bifogat yttranden från Eksjö stad, Jönköpings stad, Jönköpings läns landsting och Kungl. Smålands artilleriregemente —, länsstyrelsen i Kalmar län, länsstyrelsen i Kopparbergs län — som bifogat yttranden från Falu stad och

Borlänge orkesterförening —, länsstyrelsen i Kristianstads län — som bifogat yttranden från Kristianstads stad och Kristianstads läns landsting —, länsstyrelsen i Kronobergs län, länsstyrelsen i Malmöhus län — som bifogat yttranden från Hälsingborgs stad, Malmö stad, Ystads stad, Föreningen Malmö stadsteater och Stiftelsen Malmö konserthus —, länsstyrelsen i Norrbottens län — som bifogat yttrande från Bodens stad —, länsstyrelsen i Skaraborgs län — som bifogat yttrande från Skövde stad —, länsstyrelsen i Stockholms län — som bifogat yttrande från Stockholms stad —, länsstyrelsen i Södermanlands län — som bifogat yttrande från Strängnäs stad —, länsstyrelsen i Uppsala län — som bifogat yttrande från Uppsala stad —, länsstyrelsen i Värmlands län — som bifogat yttrande från Karlstads stad —, länsstyrelsen i Västerbottens län — som bifogat yttrande från Umeå stad —, länsstyrelsen i Västernorrlands län — som bifogat yttranden från Sollefteå stad och Västernorrlands läns landsting —, länsstyrelsen i Västmanlands län — som bifogat yttranden från Västerås stad och Västerås musiksällskap —, länsstyrelsen i Älvsborgs län — som bifogat yttrande från Borås stad —, länsstyrelsen i Örebro län — som bifogat yttranden från Örebro stad, Örebro läns landsting och länsarbetsnämnden i Örebro län —, länsstyrelsen i Östergötlands län — som bifogat yttrande från Linköpings stad —;

Musikaliska akademien, teater- och orkesterrådet;

Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO) — som bifogat yttrande från Svenska musikerförbundet —, Statstjänstemännens riksförbund (SR), Svenska arbetsgivareföreningen, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) som bifogat gemensamt yttrande från Försvarsväsendets underbefälsförbund och Svenska underofficersförbundet;

Stiftelsen Institutet för rijkonsserter, Sveriges Radio AB, Stiftelsen Malmö musikkonservatorium, Folkliga musikskolan Ingesund, Konsertföreningen i Stockholm, Nordvästra Skånes orkesterförening, Norrköpings orkesterförening, Stiftelsen Malmö konserthus, Västerås musiksällskap, Örebro orkesterstiftelse, Kungl. teatern;

Folkbildningsförbundet, Föreningen Fylkingen, Riksförbundet Sveriges amatörorkestrar, Sveriges orkesterföreningars riksförbund.

Särskilda skrivelser har inkommit från Norrköpings stad, Stiftelsen Stockholms konserthus, Svenska marschfrämjandet och Teatrarnas riksförbund.

Beträffande åtskilliga av de framförda förslagen fordras inte beslut av riksdagen. För överblickens och sammanhangets skull redovisas dock även vissa av dessa förslag.

2. Bakgrund

2.1 Nuvarande militära musikorganisation

Militärmusikens nuvarande organisation, omfattning och inriktning bygger i huvudsak på statsmakternas beslut 1956 (prop. 1956:110, SU 121, rskr 279). Besluten grundade sig på förslag från 1955 års militärmusikutredning. Vissa organisationsförändringar har genomförts år 1960 (prop. 1960:110, SU 114, rskr 291), och år 1962 (prop. 1962:55, SU 69, rskr 189).

Under innevarande budgetår är militärmusiken organiserad i 25 musikkårer, lokaliserade på 24 orter, nämligen Stockholm (2 kårer), Uppsala, Visby, Strängnäs, Västerås, Linköping, Jönköping, Eksjö, Växjö, Karlskrona, Kristianstad, Ystad, Halmstad, Borås, Skövde, Uddevalla, Göteborg, Karlstad, Örebro, Falun, Sollefteå, Östersund, Umeå och Boden. Av dessa kårer har första militärmusikkåren i Stockholm en numerär av 37 man (typ I) och de övriga 24 man (typ II). Chef för varje musikkår är en musikdirektör. Beslut om musikkårens tjänstgöring fattar chefen för det förband dit kåren är förlagd.

Den centrala ledningen av militärmusikorganisationen åvilar chefen för armén och chefen för arméstabens sektion 3 är personalkårchef för militärmusiken. I arméstaben ingår även musikinspektören som är tjänstegrensinspektör för militärmusiken. Vissa centrala uppgifter faller vidare på försvarsstaben och försvarets materielverk.

Personalen bildar sedan år 1960 en gemensam personalkår. Rekrytering till militärmusiken sker normalt efter genomgången grundskola. Huvuddelen av utbildningen till militärmusiker sker internt inom organisationen. De sista två åren av utbildningen sker till huvudsaklig del på musikhögskolan. Efter genomgången utbildning får den färdige militärmusikern anställning på ordinarie musikunderofficerstjänst. Organisationen omfattar totalt 641 tjänster, vilket antal inkluderar furirer under utbildning. Härtill kommer musikelever, musikaspiranter samt viss arvodesanställd personal.

Militärmusikens uppgifter ligger huvudsakligen inom försvaret men även till inte ringa del inom det allmänna musiklivet. Vid utformningen av militärmusikens nuvarande organisation togs stor hänsyn till det allmänna musiklivets behov. Den rent militära musikutövningen omfattar i första hand tjänstemusik och paradmusik. Till de militära uppgifterna räknas även vissa musikframträdanden för statliga representativa ändamål. Till uppgifterna inom försvaret hör även att täcka huvuddelen av förbandens behov av underhållningsmusik i olika sammanhang. Inom det allmänna musiklivet gör militärmusiken insatser med olika offentliga framträdanden på allmänna platser m. m. samt med konserter på vårdanstalter och skolor m. fl. institutioner. Vidare medverkar militärmusiker i viss utsträck-

ning i orkestrar tillhöriga Sveriges orkesterföreningars riksförbund. Slutligen är militärmusiker utanför tjänsten ofta verksamma som lärare inom det allmänna skolväsendet och i kommunala musikskolor.

För en utförligare beskrivning av militärmusikens nuvarande organisation och uppgifter hänvisas till 1968 års musikkommittés betänkande.

2.2 1968 års beslut angående rikskonserter m. m.

I betänkandet Rikskonserter (SOU 1967:9) lade konsertbyråutredningen bl. a. fram förslag angående en omorganisation av militärmusiken. Dessa förslag byggde delvis på utredningsarbete utfört av organisationsnämnden för militärmusiken. Förslagen innebar bl. a. att militärmusiken, utom de två stockholmskårerna, skulle ingå som en integrerad del i rikskonsertverksamhetens orkesterorganisation. Antalet kårer skulle enligt förslaget minskas med sex samtidigt som numerären i de återstående ökades. Med utgångspunkt i av organisationsnämnden för militärmusiken gjorda beräkningar fann konsertbyråutredningen att försvarets hela behov av tjänste- och paradmusik och halva dess behov av underhållningsmusik skulle kunna täckas genom att ca en tredjedel av den omorganiserade militärmusikens kapacitet togs i anspråk. Resten av resurserna skulle komma det allmänna musiklivet till godo.

I prop. 1968:45 angående rikskonserter m. m. anförde föredragande departementschefen att militärmusikorganisationen borde utnyttjas för att tillgodose det växande behovet av konsertverksamhet för allmänheten. I princip borde detta ske i sådan utsträckning att den nuvarande musikorganisationens numerär i stort sett kan bibehållas oförändrad. Mot bakgrund av remissbehandlingen av konsertbyråutredningens förslag framhöll departementschefen att frågan om militärmusikens organisation borde utredas ytterligare bl. a. med hänsyn till frågans samband med symfoniorkestrarnas framtida uppgifter. Efter samråd med chefen för försvarsdepartementet förordade föredragande departementschefen att endast ett principavgörande skulle träffas, innebärande att en militärmusikorganisation bibehålls men att den fortsatta planeringen skulle inriktas på att de befintliga militärmusikkårerna efter ytterligare utredning i erforderlig omfattning omorganiserades för att tillgodose såväl militära som civila behov. Riktpunkten borde därvid vara att ungefär två tredjedelar av de ombildade orkestrarnas insatser skulle kunna utnyttjas för rikskonsertverksamhet. Därvid borde en fördelning av kostnaderna ske mellan försvaret och rikskonsertverksamheten i förhållande till utnyttjandet av orkestrarna.

Riksdagen biföll de framlagda förslagen.

3. Förslag om statens regionmusik

3.1 Kommittén

3.1.1. Uppgifter m. m.

Som bakgrund till sina förslag gör 1968 års musikkommitté en genomgång av de behov den nya musikorganisationen skall fylla och vilka arbetsuppgifter som följer därav.

Försvarets behov av musik kan hänföras till vissa olika kategorier. Till ren tjänstemusik hänförs musik vid truppmarsch samt visst musikutförande för krigsorganiserade förband och musik vid samlingar för genomgångar o. d. Till paradmusik hänförs musik i vissa ceremoniella sammanhang såsom korungudstjänster, inspektioner och högtidligheter inom förband. Vidare föreligger behov av kontakt- och representationsmusik. Som exempel kan nämnas musik i samband med regementets dag o. d., statsceremonier samt högvaktstjänsten i Stockholm. Slutligen har försvaret visst behov av konsert-, underhållnings- och dansmusik för personalvårdsändamål och fritidsverksamhet. Denna verksamhet riktar sig i första hand till värnpliktiga. Vissa uppgifter som nu delvis fullgjorts av militärmusiken, såsom kommunal representation och underhållningsmusik vid fester och tillställningar anordnade av militär personalkår bör enligt kommittén i fortsättningen inte hänföras till försvarets musikbehov. På grund av högvaktstjänsten och olika statsceremoniella uppgifter är behovet av militärmusik särskilt stort i stockholmsområdet. Kommittén framhåller vikten av att musikerna i Stockholm i den nya organisationen får liknande möjligheter som sina landsortskollegor att medverka i uppgifter inom det allmänna musiklivet.

De nämnda uppgifterna inom försvaret utgör huvudsakligen uppgifter för militärmusikkår. Någon av musikaliska skäl vedertagen stämbesättning för en militärmusikkår finns enligt kommittén inte. Som minimumerär anges 18 man för enklare tjänste- och paradmusik. I vissa sammanhang kan dock kårer om 30—40 eller t. o. m. 60 man erfordras. I sin genomgång av uppgifter inom försvarssektorn understryker kommittén även behovet av stöd till musikaktiviteter bland värnpliktiga. Behovet av underhållningsmusik bör enligt kommittén till huvuddelen tillgodoses genom ensembler ur det allmänna musiklivet och omfatta musik som intresserar en ungdomlig publik. Blåskårer av militärtyp bör dock alltjämt ha en funktion att fylla. Vidare bör möjligheterna till musiklyssning genom diskotekaneläggningar öka. Insatser görs även för att stödja de värnpliktigas egna musicerande. Kommittén anser det vara angeläget att detta stöd fortsätter och om möjligt byggs ut, bl.a. under medverkan av personal i den nya musikorganisationen.

Vad gäller uppgifter inom det allmänna musiklivet konstaterar kommittén inledningsvis att den nya musikorganisationen inte bör inriktas mot orkes-

terverksamhet utan att rikskonsertverksamhetens behov av orkestermusik förutsätts bli täckt genom avtal med de statsunderstödda symfoniorkestrarna. Rikskonsertverksamhetens starkt differentierade uppgifter medför dessutom behov av musikframträdanden av vitt skilda slag, företrädesvis av mindre ensembler och enskilda artister. Behov av sådana insatser torde enligt kommittén i väsentlig utsträckning kunna tillgodoses genom den omorganiserade militärmusiken. Den nya musikorganisationen bör därför ges en så stor flexibilitet att ensembler av olika art och storlek kan bildas inom de lokala musikenheterna.

Till de nya ensemblernas viktigaste uppgifter kommer att höra framträdanden i skolor och inom föreningslivet. Det är enligt kommitténs uppfattning viktigt att man söker nya former för att få kontakt med allmänheten och för att väcka och behålla ett musikintresse hos en allt större publik. Verksamheten bör utformas på sådant sätt att möjlighet ges till informella kontakter mellan publikgrupper och artister. På den nya organisationen kommer att ställas krav på att den skall kunna spänna över ett mycket vitt musikaliskt fält. Kommittén nämner gammal och ny musik, seriös och populär musik, jazzmusik och folkmusik m. m.

Skolkonsertverksamheten har getts prioritet vid utformningen av rikskonsertverksamheten och kommittén räknar med att en väsentlig del av det härigenom uppkommande behovet av musiker och ensembler skall kunna täckas genom medverkan av den nya organisationen. För skolkonsertverksamheten krävs insatser av främst mindre grupper om 4—6 musiker. Vidare räknar kommittén med behov av insatser inom ramen för Musik för Ungdom (MfU) för att stimulera ungdomens musikintresse.

Vad gäller verksamhet för vuxen publik har kommittén utgått från att kvällskonserter av traditionellt slag inte blir den nya musikorganisationens dominerande uppgift. Förutom uppgifter i organisations- och föreningslivet nämner kommittén musikframträdanden på sjukhus, pensionärshem och vårdanstalter av olika slag. För detta behövs huvudsakligen mindre grupper och soloartister. Kommittén framhåller att friluftskonserter för allmänheten, som nu ofta utförs av militärmusikkårer, naturligen bör förekomma även i fortsättningen.

Den ensemblesammansättning och repertoar som krävs för att svara mot de anförda behoven får enligt kommittén inte bindas i fasta former utan bör bli beroende av idéer och strömningar inom olika delar av musiklivet och av den allmänna musikpolitiska utvecklingen, där Institutets för rikskonserter initiativ bedöms bli i hög grad vägledande. Som exempel på olika ensembler typer som verksamheten nu kan inriktas mot nämner kommittén förutom olika slag av blåsorkestrar bl.a. ensembler för underhållningsmusik, kammarorkestrar och andra ensembler för kammarmusik samt ensembler för kyrkomusik, ny musik och folkmusik. Vidare anser kommittén att genom den nya musikorganisationen ökade möjligheter kan skapas att producera och sprida kammaropera i landet.

Kommittén behandlar även frågor angående utbyte och lån av musiker mellan den nya musikorganisationen och övriga orkestrar och musikinstitutioner. I dag utnyttjas militärmusiker ofta som förstärkning i flera av landets symfoniorkestrar.

Kommittén finner ett fortsatt samarbete naturligt mot bakgrund av den användning av symfoniorkestrarna inom rikskonsertverksamheten som man räknar med. Visst utrymme bör därför skapas för medverkan i orkestrarna av den nya organisationens musiker. Kommittén redovisar vidare samarbetet mellan militärmusiken och amatörorkestrarna, främst de till Sveriges orkesterföreningars riksförbund anslutna, vilka i hög grad är beroende av militärmusikernas insatser. Det är enligt kommitténs mening önskvärt att tillfälle ges för yrkesmusiker att medverka i amatörorkestrarna och att den nya organisationen utformas med hänsyn till sådant samarbete. Kvalificerade amatörer bör även kunna medverka i den nya organisationens ensembler.

I en sammanfattande bedömning av den fortsatta utvecklingen konstaterar kommittén att stora krav kommer att ställas på den nya organisationen vad gäller konstnärlig mångsidighet. Med utgångspunkt i bl. a. musikernas intresseinriktning bör specialiserade enheter kunna utvecklas på olika håll. Denna differentiering måste kunna kombineras med medverkan i militärmusikaliska uppgifter. Kommittén understryker att differentieringen och breddningen av uppgifterna inte kan åstadkommas med en gång vid en omorganisation av militärmusikkårerna. Det blir en viktig uppgift för den nya organisationens ledning att, med utgångspunkt i faktorer som aktuell personaltillgång, vidareutbildning och rekrytering av kvalificerad personal och mot bakgrund av musikbehovet, leda en planmässig utveckling. Kommittén framhåller vidare den viktiga roll den nya musikorganisationen kan spela i Institutets för rikskonsorter decentraliseringssträvanden samt vikten av att arbetsformerna utformas i en företagsdemokratisk anda, så att musikerna får delta i planering av repertoar och utformning av verksamheten. Med hänvisning till behovet av samverkan med massmedia, stöd åt amatörmusicerandet och ett rikt varierat musikutbud framhåller kommittén att den nya organisationen genom en fördomsfri repertoarpolitik, flexibilitet och integrationsvilja väsentligt bör kunna bidra till att skapa nya kontaktvägar mellan tonsättare, musiker och publik.

3.1.2. Lokalisering och samverkan i regioner

Musikkommittén framhåller att de redovisade uppgifterna för att tillgodose den framtida militära delen av musikbehovet förutsätter ensembler av ungefär nuvarande sammansättning och omfattning. Detta förhållande liksom de militära förbandens lokalisering talar enligt kommittén för att i huvudsak behålla nuvarande utspridning av musikkårerna. Vad å andra sidan gäller de av kommittén föreslagna uppgifterna inom det allmänna musiklivet, är dessa av så mångskiftande karaktär att de ofta inte kan fullgöras inom ramen för en liten enhets resurser. På detta område behövs därför en samordning och samverkan i större enheter. Förutom för att lösa vissa musikuppgifter är enligt kommittén en verksamhet i större enheter motiverad av de nya kraven på information, vidareutbildning och verksamhetens planering. Enheter av de nuvarande militärmusikkårernas storlek är enligt

kommitténs bedömning i detta hänseende för små och kan i en ny situation isolera och försvåra musikernas arbete samt begränsa musikorganisationens effektivitet i dess helhet. Med hänsyn till behovet av större enheter är det enligt kommittén i varje fall nödvändigt att musikorganisationen geografiskt indelas i ett antal regioner. Varje region bör räknas som en enhet med gemensam konstnärlig och administrativ ledning. I denna föreslås musikerna kunna omplaceras för olika uppgifter. Med hänsyn tagen såväl till det militära som allmänna musiklivets behov har kommittén funnit att musikorganisationen bör indelas i åtta regioner, med anknytning till resp. övre Norrland, nedre Norrland, Bergslagen, stockholmsområdet (inklusive Gotland), andra delar av östra Sverige, västra Sverige, sydöstra Sverige och sydvästra Sverige. Gränserna mellan regionerna bör av praktiska skäl i huvudsak sammanfalla med militärområdenas.

En fullständig samordning av resurserna skulle innebära att organisationens lokala enheter skulle koncentreras på åtta platser. För en fortsatt spridning på ett större antal orter talar dock enligt kommittén bl. a. hänsynen till militärmusikens roll i det lokala musiklivet och musikundervisningen samt hänsynen till den befintliga personalen. Genom att insatserna föreslås bli jämt fördelade på olika orter i regionerna spelar dessutom inte lokaliseringen av enheterna avgörande roll. Kommittén föreslår därför att nuvarande lokaliseringssorter behålls, med undantag av Eksjö och Göteborg, samt att två eller tre enheter samverkar i varje region. En av orterna i regionen blir huvudort med säte för regionens ledning. Dit bör även förläggas en något större musikerstyrka än på övriga orter.

Kommittén har inte ansett tillräckliga skäl föreligga att framdeles förlägga musikpersonal till Eksjö och Göteborg. Musikbehovet i Eksjö och Jönköping bedöms sammanlagt inte vara större än att samma regionensemble kan utnyttjas. Med sitt rikt utvecklade musikliv blir då Jönköping den naturliga förläggningsorten. Den utbyggda rikskonsertverksamhetens möjligheter att stödja traktens musikliv bör även beaktas i sammanhanget. Vad gäller Göteborg anser kommittén att de samlade civila orkesterresurser som finns kan tillgodose det allmänna musikbehovet. De relativt omfattande militära och representativa uppgifterna bör kunna fullgöras av enheterna i Borås och Uddevalla. Genom att två kårer utgår ur musikorganisationen möjliggörs enligt kommittén bl. a. en nödvändig personell förstärkning av norrlandsregionernas resurser.

För den föreslagna musikorganisationen i varje region använder kommittén benämningen regionmusik. Varje enhet benämns musikavdelning och hela den landsomfattande organisationen statens regionmusik.

Kommitténs föreslagna fördelning av musikavdelningar och musikpersonal på de åtta regionerna framgår av följande sammanställning. Den först angivna orten i varje region föreslås bli huvudort. Utgångspunkt för beräkningar har i huvudsak varit den sammanlagda numerären för nuvarande musikkårer inom resp. region. Musikkommitténs förslag innebär dock i förhållande till nuläget någon förstärkning för de båda norrlandsregionerna och en uttunning beträffande västra och sydöstra Sverige.

	Musiker (ungefärlig fördelning)
Lokalisering	
Övre norrlandsregionen	
Boden	
Umeå	
Musiker inom regionen	55
Nedre norrlandsregionen	
Östersund	
Sollefteå	
Musiker inom regionen	55
Bergslagsregionen	
Karlstad	
Falun	
Örebro	
Musiker inom regionen	75
Stockholmsregionen	
Stockholm	
Visby	
Uppsala	
Musiker inom regionen	105
Östra regionen	
Strängnäs	
Linköping	
Västerås	
Musiker inom regionen	75
Västra regionen	
Skövde	
Borås	
Uddevalla	
Musiker inom regionen	75
Sydöstra regionen	
Växjö	
Jönköping	
Karlskrona	
Musiker inom regionen	75
Sydvästra regionen	
Kristianstad	
Halmstad	
Ystad	
Musiker inom regionen	75
Summa	590

3.1.3. Organisation m. m.

Regionmusiken är enligt förslaget en statlig organisation som till övervägande del skall stå till förfogande för rikskonsertverksamheten, vilken är organiserad i stiftelseform. Organisationen skall emellertid samtidigt tillgodose speciella statliga behov, främst för försvarets del. Kommittén anser att ledningen för regionmusiken inte kan läggas hos vare sig Institutet för rikskonserter eller militär myndighet. Musikorganisationen bör liksom hittills vara en organisatorisk enhet och bör vidare ha en särskild ledning. Ledningsorganet bör få administrativa och organisatoriska uppgifter och vara forum för överläggningar mellan huvudintressenterna. Till denna särskilda ledningsorganisation bör däremot inte föras frågor som rör avnämarnas målsättning för utnyttjandet av regionmusiken. Ansvar för den centrala konstnärliga ledningen bör i huvudsak läggas hos Institutet för rikskonserter.

En stark regional förankring av regionmusiken är enligt kommittén önskvärd,

varför ansvaret för vissa ledningsfunktioner bör flyttas ut i regionerna. Regionmusikens interna ledningsorganisation bör därför vara uppdelad i en central instans och regionala instanser.

För den centrala ledningen av statens regionmusik bör enligt kommittén inrättas en nämnd, som står direkt under Kungl. Maj:t och sorterar under försvarsdepartementet. Nämnden bör benämnas *statens nämnd för regionmusiken*. Nämnden bör bestå av fem ledamöter, som utses av Kungl. Maj:t och bland dem bör finnas företrädare för försvaret och Institutet för rikskonserter. Vidare bör chefen för nämndens kansli vara självskriven ledamot. Nämnden skall enligt förslaget ha ansvar för personaladministration, dvs. bl. a. frågor om rekrytering, utbildning, anställning, avsked, placering och löneförhållanden. Vidare skall nämnden svara för anslagsframställningar, förvaltning av medel och materiel samt fördelningen i stort av den tillgängliga kapaciteten på de båda avnämarna försvaret och rikskonserter. Till uppgifterna hör även planering och utveckling av verksamheten i linje med de mål som rikskonserter och försvaret satt upp inom sina resp. områden.

För den löpande förvaltningen bör till nämndens förfogande stå ett centralt kansli under ledning av en administrativt och helst även musikaliskt kunnig chef. Kanslichefen bör utnämnas av Kungl. Maj:t. På kansliet bör ankomma att bereda frågor om resursplanering, personal, utbildning, ekonomi och material (häri innefattas även ett centralt notförråd). Kansliet bör även svara för den allmänna tillsynen av musikavdelningarna. Det samlade personalbehovet för kansliet inklusive biträdespersonal bedöms till nio tjänstemän. De tjänstemän som har att svara för planering samt utbildning och inspektion bör ha både musikalisk och administrativ kompetens.

Principiella frågor rörande musikalisk kvalitet och repertoar bör Institutet för rikskonserter svara för, beträffande den speciella militärmusikrepertoaren efter samråd med försvarsstaben.

I övrigt bör vad gäller frågor om användningen av regionmusiken Institutet för rikskonserter och försvarsstaben meddela erforderliga direktiv. Inom ramen för den övergripande fördelningen av regionmusikens resurser svarar de bägge organen för planeringen av användningen inom resp. område.

Kommittén förutsätter att inom Institutet för rikskonserter för detta ändamål inrättas en särskild enhet samt att, på försvarssidans, en särskild musikenhet inrättas inom försvarsstabens personalvårdsbyrå. Denna senare föreslås få ansvaret även för regionmusikens utnyttjande i krig samt vissa utbildningsfrågor.

För den administrativa och konstnärliga ledningen av musikorganisationens verksamhet inom regionen bör för var och en av de åtta regionerna finnas ett regionkansli.

Den administrativa ledningen inom regionen bör utövas av en musiksekreterare som samtidigt ansvarar för regionkansliet. Denne skall enligt kommittén i samråd med regionkapellmästaren samt representanter för Institutet för rikskonserter och försvaret fördela regionens musikresurser mellan försvaret, rikskonsertverksam-

heten och eventuellt andra intressenter enligt riktlinjer som meddelas av statens nämnd för regionmusiken. Musiksekreteraren skall vidare sammanställa och till det centrala kansliet och berörda myndigheter avlämna rapporter och andra uppgifter beträffande tjänsten, ombesörja transporter samt hålla fortlöpande kontakt med Institutets för rikskonserter regionkansli och med militära myndigheter. Han skall i samråd med berörda konstnärliga ledare fördela tider för repetitioner och instuderingar samt handlägga regionens personalfrågor.

Den konstnärliga ledningen och ansvaret för den musikaliska kvaliteten på regionmusikverksamheten bör åvila en regionkapellmästare i varje region. Regionkapellmästaren bör också handha vissa utbildningsfrågor, stå till förfogande som rådgivare åt och samråda med försvarets representant i frågor som rör de värnpliktigas musikaliska fritidsaktiviteter.

Administrativt och lokalmässigt anser kommittén att regionkansliet i regel bör kunna knytas till en militärområdesstab. För stockholmsregionens del bör anknypningen ske till kommandanten i Stockholm och för sydöstra regionen till Kronobergs regemente.

Musikorganisationens regionala ledning bör samverka med avnämarnas regionala organ på resp. rikskonsert- och försvarssidan. Vad gäller rikskonsertverksamheten förutsätts samarbetet ske med rikskonserterers regionintendenter. Dessa har bl. a. till uppgift att kartlägga behovet av musik i regionerna inom rikskonsertverksamhetens ram samt inom ramen för tillgängliga resurser svara för att behoven i möjligaste mån tillgodoses. Intendenterna förutsätts samverka med kommuner, folkrörelserna samt kulturella m. fl. organ inom regionen. Kommittén föreslår att denna rikskonserterers regionala organisation byggs ut till att omfatta åtta intendenter jämte biträden. På den militära sidan bör motsvarande kartläggning och planering ske genom militärbefälhavarnas försorg. Var och en av de sex militärområdesstaberna bör därför förstärkas med en arvodesbefattning.

Varje musikavdelning bör ledas i konstnärligt avseende av en kapellmästare, eller regionkapellmästare i de fall där musikavdelningen finns på regionens huvudort. Vid stockholmsavdelningen bör regionkapellmästaren biträdas av en kapellmästare. Kapellmästare skall även bl. a. svara för viss rådgivning vid planering av musikaktiviteter bland värnpliktiga. Vid ledningen av musikavdelningens verksamhet har en kapellmästare att arbeta efter de riktlinjer regionkapellmästaren meddelar. Vid varje musikavdelning bör vidare bland musikerna utses en regimentstrumslagare som leder avdelningens uppträdande i formation som militärmusikkår. Musikerna vid en musikavdelning kommer enligt förslaget att tjänstgöra både inom försvaret och rikskonsertverksamheten. Inom ramen för tjänsten kan dessutom falla vissa interna pedagoguppdrag samt viss tjänstgöring i kvalificerade amatörensembler. Pedagogiska eller andra uppdrag utanför organisationen skall enligt kommittén utföras på fritid och får ej hindra tjänsten. Utöver musikverksamheten bör enligt kommittén musikerna kunna åläggas vissa militära uppgifter som mobiliseringsförberedare och mottagningsförrättare. Enligt kommittén disponeras ej lämplig personal inom försvaret för att ersätta militärmusikerna i här an-

givna uppgifter. Kommittén räknar därför med att den del av personalen i den nya musikorganisationen, som genomgått erforderlig grundläggande militärutbildning, skall tills vidare tas i anspråk för ifrågavarande uppgifter i ett mobiliseringskede.

Expeditions- och vissa förvaltningsgöromål vid militärmusikkårerna ombesörjs f. n. av minst en musikunderofficer samt av musikdirektören. Detta innebär att musikutbildad arbetskraft används för administrativa göromål, vilka bättre skulle kunna fullgöras av för ändamålet utbildad personal. En sådan användning av kvalificerad musikpersonal innebär enligt kommittén ett dåligt utnyttjande av musikerresurserna och kommittén föreslår därför att vid varje musikavdelning skall finnas en inspicient (vid musikavdelningen i Stockholm dessutom en vaktmästare) som svarar för alla de praktiska göromål, som förekommer i samband med ensemblernas tjänstgöring. Inspicienten skall se till att repetitionslokaler finns disponibla för ensemblernas övningar. Vid repetitioner svarar han för att musikmateriel finns på plats. Han skall ha hand om instrumentbeståndet och se till att erforderliga noter finns tillgängliga och är kompletta. Dessutom bör han sköta vissa administrativa uppgifter såsom att föra tjänstgöringsloggare, anmäla sjukdomsfall, planlägga och genomföra transporter m. m. Kommittén förutsätter att skrivhjälp kan erhållas bl. a. genom de militära förbandens försorg. Medel härför bör beräknas under det nya anslaget till regionmusiken.

Kommittén berör även frågan om lokaler för regionmusiken. Då kostnaderna för anskaffande av nya lokaler är stora bör på förbanden befintliga musiklokaler av acceptabel kvalitet utnyttjas även av den nya organisationen. Vissa till- och ombyggnader kan på sina håll bli aktuella. Då regionmusikens huvudsakliga insatser kommer att ligga inom det allmänna musiklivet blir det emellertid enligt kommittén i framtiden inte lika naturligt att förlägga musiklokalerna till militära förband. Kommittén anser att det framgent bör ligga i kommuners och landstings intresse att medverka till att regionmusiken får lämpliga lokaler för repetitioner och framträdanden. Frågan rörande ansvaret för planering och kostnader liksom andra frågor rörande lokalförsörjningen hör enligt kommittén till de frågor som snarast bör utredas.

3.1.4. Personal

Det totala personalbehovet för statens regionmusik, då den nya organisationen blivit fullt genomförd, har av kommittén beräknats till 688. Förutom personal för fyllande av de funktioner, som nämnts vid den föregående redogörelsen för kommitténs förslag till organisation, ingår här även viss aspirantpersonal under utbildning. Det totala redovisade personalbehovet innebär en minskning i förhållande till nuvarande militärmusikorganisation med 14 tjänster, varvid dock är att märka att ett antal tjänster i den nuvarande militärmusiken är vakanta. En redovisning av kommitténs förslag till personaluppsättning ges i följande sammanställning.

	Antal tjänster
<i>Statens nämnd för regionmusiken</i>	
Kansli	9
<i>Regionkanslier</i>	
Musiksekreterare	8
Regionkapellmästare	8
<i>Musikavdelningar</i>	
Kapellmästare	15
Inspicienter m. m.	23
Musiker	590
Aspiranter	35
Totalt	688

Beträffande musikerpersonalen framhåller kommittén att den skall kunna medverka i många olika sammanhang. En viss specialisering efter personliga förutsättningar och konstnärlig inriktning är dock naturlig.

I den nuvarande militärmusikorganisationen kan kvinnliga musiker inte anställas. Med hänsyn till de avsevärt förändrade förhållanden i olika avseenden som uppkommer vid ett genomförande av regionmusikförslaget finns enligt kommittén inte längre några motiv för denna begränsning. En stor del av verksamheten kommer att äga rum inom det allmänna musiklivet och även inom försvaret kan flertalet musikaliska uppgifter fullgöras likaväl av kvinnor som av män.

Beträffande personaladministrationen framhåller kommittén de fördelar som nåtts med en gemensam personalkår för militärmusiken. Det är dock inte nödvändigt att upprätta en särskild personalkår för regionmusiken utan en central personalförvaltning bedöms ge samma fördelar.

Efter att ha behandlat de kompetenskrav som bör ställas på olika personalkategorier, diskuterar kommittén olika frågor rörande personalens anställningsform och löneförhållanden m. m.

I den nya organisationen bör det enligt kommittén finnas möjligheter att genom omplacering och byte av musikaliska ledare främja det konstnärliga engagemanget. Regionkapellmästare och kapellmästare bör därför tillsättas efter ansökan och prov genom förordnande på viss tid.

I fråga om anställningsformen för musiker har kommittén övervägt olika alternativ men inte funnit några avgörande skäl för att byta ut militärmusikernas hitillsvarande löneplananställning mot annan anställningsform. Inom ramen för denna bör ges möjlighet till avancemang till högre lönegrad och arvoden för vissa speciella kvalificerade uppgifter. På så sätt bör man enligt kommittén skapa förutsättningar för karriärgång för målmedvetna och duktiga musiker samtidigt som visst stöd erhålls för ensemblernas kvalitativa utveckling.

Normalt bör anställning ske på tjänster som musiker och förste musiker. Som alternativa befordringsgrunder till förste musiker anger kommittén visst antal tjänsteår kombinerat med goda konstnärliga kvalifikationer eller ansökan och prövning av musikaliska kvalifikationer inför befordringsnämnd e. d. Som fram-

går i det följande vid behandlingen av vissa utbildningsfrågor, har kommittén föreslagit att utbildningen normalt skall avslutas med ett ensembleskolningsår vid musikavdelning. Under sådan ensembleskolning bör aspirantanställning ifrågakomma. Möjligheter bör finnas att i regionmusiken direktanställa kompetenta musiker som inte genomgått den normala utbildningen med ensembleskolning. Förutom anställning på de fasta tjänsterna bör möjlighet finnas att arvodesanställa musiker för längre eller kortare perioder.

Pensionsåldern bör enligt kommittén behållas vid 60 år, som nu gäller för militärmusiker.

Vid sina bedömningar avseende personalens status utgår kommittén från de resonemang som tjänsteställningsutredningen förde i sitt betänkande (SOU 1967: 15) enligt vilka befälsrättens omfattning bör ligga till grund för en indelning av försvarets personalgrupper i militär, civilmilitär och civil personal. Mot denna bakgrund är såväl civilmilitär som civil status tänkbara för personalen i regionmusiken. Med hänsyn dels till personalens anknytning till militära förband, dels till att nuvarande musikpersonal, som kommer att utgöra stommen i de nya ensembleterna, torde känna samhörighet med försvaret förordar kommittén att regionmusikens musikpersonal hänförs till kategorien civilmilitär personal. Administrativ personal liksom arvodesanställd musikpersonal bör ha civil status.

Kommittén har även behandlat den framtida utbildningen av musiker för regionmusiken. Den grundläggande musikutbildningen bör ske inom det allmänna utbildningsväsendet och militärmusikens hittillsvarande interna musikerutbildning bör upphöra. Beträffande den allmänna utbildningens uppläggning framför kommittén vissa förslag. Den sexåriga utbildningsgång kommittén utgår från omfattar, efter det de studerande genomgått grundskola, en tvåårig musikfackskola följt av en ettårig specialiserad instrumental och allmänmusikalisk utbildning och två års studier vid musikhögskola, konservatorium eller musikskolorna i Framnäs och Ingesund. Det avslutande utbildningsåret bör enligt kommittén utgöras av en ettårig orkester- eller ensembleskolning vid regionmusik eller symfoniorkester. Förslag till närmare riktlinjer för denna skolning har musikkommittén och teater- och orkesterrådet lagt fram i en gemensam skrivelse. Härtill kommer utbildning för uppträdande i militärmusikkår under exercismässiga former samt viss vidareutbildning för uppgifterna i rikskonsertverksamheten. För den senare föreslås Institutet för rikskonserter ansvara. Då den nya organisationen är helt genomförd räknar kommittén med ett årligt rekryteringsbehov av ca 35 utbildade musiker och har därför föreslagit att 35 aspiranttjänster för orkesterskolning inrättas vid regionmusiken.

3.1.5. Riktlinjer för övergång till ny organisation

Övergång till den nya organisationen bör enligt kommittén ske från den 1 juli 1970. Som skäl för en snar övergång anges bl. a. befarade personalavgångar om inte musikorganisationens framtida utveckling snarast kan fastställas. Vidare ut-

gör införandet av regionmusiken en viktig förutsättning för rikskonsertverksamhetens fortsatta utveckling. Från den föreslagna tidpunkten bör den nuvarande militärmusikorganisationen upphöra och den nya organisationen formellt träda i kraft.

Kommittén framhåller dock att man inte kan räkna med att den nya organisationen i sin helhet skall vara funktionsduglig vid angiven tidpunkt utan först avsevärd tid därefter. Att bestämma de nya ensemblernas musikaliska inriktning och därmed också deras sammansättning kräver enligt kommittén noggranna överväganden liksom frågorna om den nu anställda personalens vidareutbildning för anpassning till de nya uppgifterna. Kommittén framhåller att personaltillsättningar, omplaceringar, och olika anskaffningsuppgifter är tidsödande åtgärder som måste genomföras innan organisationen blir färdig och vinner stadga.

Oavsett vid vilken tidpunkt omorganisationen sker bör man enligt kommitténs uppfattning alltså räkna med ett successivt genomförande. För att så långt möjligt nedbringa tiden för uppbyggnaden av den nya organisationen föreslår kommittén att en *organisationskommitté* tillsätts så snart principbeslut i organisationsfrågan fattats. På denna kommitté bör ankomma att enligt direktiv av Kungl. Maj:t vidta erforderliga planeringsåtgärder. Organisationskommittén bör enligt förslaget sålunda i samverkan med berörda myndigheter och Institutet för rikskonsorter planlägga de blivande ensemblernas verksamhet under den första tiden efter omorganisationen med beaktande av då tillgängliga resurser, precisera regionindelningen, lägga upp planer för vidareutbildningen av personalen i den nya organisationen, förbereda tillsättning och provningsförfarande, göra i övrigt erforderliga personalplaneringar samt förbereda repertoarfrågor, materielanskaffningar m. m. En annan väsentlig uppgift för interimsstyrelsen bör vara att förbereda anslagsframställningar för budgetåret 1971/72.

Då den nya organisationen genomförs den 1 juli 1970 bör enligt kommittén samtliga tjänster i regionmusiken inrättas. Vad gäller det praktiska genomförandet av omorganisationen har inte kommittén gått in på detaljspörsmålen. Dock har kommittén fört fram förslag beträffande vissa övergångsåtgärder i stort på det personalorganisatoriska området, vilka man enligt kommitténs mening bör ta ställning till redan i samband med principbeslutet om den nya organisationen.

Musikkommittén förutsätter att samtliga fast anställda inom militärmusiken bereds fortsatt anställning inom den nya organisationen. Alla vid tidpunkten för omorganisationen anställda militärmusiker på aktiv stat och särskild stat för övertaliga bör sålunda föras över till den nya organisationen. De musiker som genomgått musikunderofficersskola med godkända vitsord eller som vid särskild prövning befunnits lämpliga för fast anställning i den nya organisationen bör därvid erhålla tjänster vid regionmusiken. Då musikkommittén utgår från att de nya tjänsterna kommer att inrättas som extra ordinarie, bör en särskild övergångsstat inrättas för dem, som vid omorganisationstillfället innehar ordinarie tjänst vid militärmusiken.

Beträffande de militärmusiker som inte genomgått musikunderofficersskola med

godkända vitsord eller visat sig lämpliga att utan ytterligare utbildning erhålla tjänst i den nya organisationen bör gälla att de på i princip oförändrade villkor förs över i den nya organisationen. För sådan tjänsteman bör — med vakanthållande av tjänst i den nya organisationen — inrättas personlig tjänst vid regionmusiken som svarar mot den tidigare innehavda. Sådan övergångsvis inrättad tjänst bör dock i likhet med övriga tjänster vid regionmusiken vara civilmilitär. För innehavaren av sådan tjänst bör med avseende på förmåner utöver lön gälla samma som för innehavare av »ordinarie» tjänst vid regionmusiken.

Musikspiranter och musikelever som vid utgången av budgetåret 1969/70 är anställda vid militärmusiken bör föras över till regionmusiken på då gällande löne- och anställningsvillkor. För musikpersonal på övergångsstat och i reserven förutsetts inte någon ändring i nuvarande förhållanden.

För sådan personal som vid tidpunkten för omorganisationen befinner sig under utbildning bör övergångsvis särskilda tjänster eller utbildningsbefattningar inrättas. Samtidigt bör musikertjänster hållas vakanta till sådant antal att denna personal efterhand som den blir färdigutbildad kan beredas anställning som musiker i den nya organisationen.

Även om alla tjänster i den nya organisationen framdeles skall tillsättas efter ansökningsförfarande, bör enligt musikkommittén i samband med omorganisationen detta förfarande endast tillämpas på tjänster för kapellmästare och regionkapellmästare, medan i övrigt något ansökningsförfarande inte bör komma i fråga vid förstagångstillsättningen av tjänster i den nya organisationen med personal som den 30 juni 1970 innehar anställning vid militärmusiken. I fråga om placering bör den nuvarande personalens önskemål inhämtas och i möjligaste mån beaktas. I övrigt bör i fråga om omorganisationen tillämpas de allmänna principer som är vedertagna.

Jämväl beträffande utbildningsorganisationen bör enligt kommitténs förslag vissa övergångsanordningar komma till stånd. Kommittén erinrar om att elever, aspiranter och furirer som ännu inte genomgått musikunderofficerskola torde ha tagit anställning vid militärmusiken med den förutsättningen att de skall kostnadsfritt på vissa villkor kunna erhålla den musikaliska skolning som innefattas i musikunderofficersutbildningen. Med hänsyn härtill föreslår kommittén att utbildningen för denna personal i den nya organisationen fortgår i någon form med upprätthållande av minst samma kvalitet som musikutbildningen vid musikunderofficersskolan. Utformningen av utbildningen förutsätts av kommittén komma att modifieras och förändras i linje med musikorganisationens förändrade arbetsuppgifter och den kommande utformningen av det allmänna musikutbildningssystemet. Kommittén utgår därvid från att denna utbildning skall tillhandahållas personalen på samma villkor som gäller för den som i nuvarande organisation är kommenderad till musikunderofficersskolan. Efterhand som vid omorganisationen befintlig personal genomgått den bör utbildningen avvecklas.

Inom den nuvarande militärmusiken är på grund av rekryterings- och avgångssituationen ett antal tjänster vakanta. För att regionmusikorganisationen skall nå

avsedd omfattning fordras att under de närmaste åren ett antal färdigutbildade musiker rekryteras. Ett tillskott av kvalificerade musiker bedöms även vara önskvärt för att regionmusiken snabbt skall kunna inriktas mot de nya uppgifterna. Med hänsyn tagen till situationen på musikerarbetsmarknaden och den väntade genomströmningen av den övergångsvis fortsatta interna utbildningen bör enligt kommittén den erforderliga uppbyggnaden fördelas på tre år. Efterhand som den interna utbildningen avvecklas kan rekrytering på de föreslagna aspiranttjänsterna ske.

3.1.6 Kostnader

Enligt riksdagens beslut år 1968 skulle riktpunkten för det fortsatta utredningsarbetet vara att ungefär två tredjedelar av de ombildade militärmusikkårernas insatser skulle kunna utnyttjas för rikskonsertverksamhet. Därvid skulle en fördelning av kostnaderna ske mellan försvaret och rikskonsertverksamheten i förhållande till utnyttjandet av resurserna. Kommittén har räknat med att regionmusikens kapacitet uttryckt i musikertimmar skall utnyttjas i de förutsatta proportionerna. Detta innebär att försvaret, då den nya organisationen är helt genomförd, kan disponera överslagsvis 285 000 musikertimmar, vilket bedöms täcka hela behovet av parad-, tjänste- och kontaktmusik samt merparten av försvarets behov av underhållningsmusik för personalvårdsändamål. För det allmänna musiklivet beräknas ca 565 000 musikertimmar stå till förfogande, vilket av kommittén bedöms kunna innebära ca 5 000 skolkonserter och 5 000—10 000 framträdanden av andra slag beroende på karaktären av dessa. Mot denna bakgrund föreslår kommittén att kostnaden för statens regionmusik fördelas med en tredjedel på fjärde huvudtiteln och två tredjedelar på åttonde huvudtiteln. En sådan schablonmässig fördelning av kostnaderna bedömer kommittén med nu föreliggande underlag vara den enda möjliga. Sättet för fördelning av kostnaderna bör dock omprövas när programbudgetering införts för försvaret.

Kommittén har i sitt betänkande uppskattat kostnaderna för en fullt genomförd regionmusikorganisation till 25 916 000 kr. Denna beräkning avser pris- och kostnadsläget i april 1968.

I sin anslagsframställning avseende regionmusiken budgetåret 1970/71 har kommittén, delvis på grundval av ytterligare utredning, preciserat kostnaderna för den nya organisationen under dess första verksamhetsår. Kommittén har under hänsynstagande till 1970 års löneläge ställt upp följande förslag till utgiftsstat.

Avlöningar och arvoden m. m., <i>förslagsvis</i>	21 832 000
Lönekostnadspålägg, <i>förslagsvis</i>	4 801 000
Sjukvård	55 000
Reseersättningar och transporter	1 935 000
Utbildning	65 000
Expenser	205 000
därav engångsutgifter	111 000
Ersättning till STIM	45 000
Materiel	500 000
	29 438 000

Anslaget föreslås bli upptaget under fjärde huvudtiteln varifrån en tredjedel av medlen eller 9 813 000 kr. anvisas. Genom överföring från åttonde huvudtiteln anvisas enligt förslaget återstående två tredjedelar eller 19 625 000 kr.

Av de sammanlagda avlöningskostnaderna (inklusive lönekostnadspålägg) uppges ca 24 milj. kr. utgöra kostnader för personal som direkt motsvaras av personal i den nuvarande militärmusiken, medan ca 2,6 milj. kr. avser nytillkommande personal, dvs. det centrala kansliet, den regionala administrativa lednings- och serviceorganisationen samt viss nyrekryterad musikpersonal. Av övergångskaraktär är de kostnader som beräknats för att fortsätta utbildningen av befintliga furirer och aspiranter inom militärmusiken. Dessa kostnader, som består av lön till personal under utbildning samt vissa omkostnader, har av kommittén beräknats till ca 5,2 milj. kr. Dessa kostnader bortfaller i den takt utbildningen avvecklas. I stället tillkommer efter hand kostnader för att bereda ifrågavarande personal anställning på regionmusikens fasta musikertjänster samt för att under en treårsperiod nyrekrytera viss färdigutbildad musikerpersonal. Vad gäller kostnadsslag av omkostnadskaraktär redovisar kommittén de största ökningarna, jämfört med nuvarande militärmusikorganisation, för reseersättningar och transporter. Detta motiverar kommittén med den nya organisationens stora förväntade reseverksamhet samt med att vissa transportkostnader som hittills bestritts över de militära förbandens övningsanslag, i framtiden måste belasta musikorganisationens anslag. Kommittén har inte tagit upp kostnader för de lokaler som f. n. disponeras på de militära förbanden.

Förutom kostnaderna för den egentliga regionmusikorganisationen tillkommer ökade kostnader för Institutet för rikskonsserter, vilka redovisas i institutets anslagsframställningar, samt för vissa i det föregående berörda förstärkningar på försvarsstaben och militärområdesstaberna för att administrera försvarets utnyttjande av regionmusiken. Dessa senare kostnader har av kommittén uppskattats till 165 000 kr. Slutligen bedöms minskningen av musikorganisationens insatser inom försvaret medföra ett medelsbehov om 2,6 milj. kr. för köp av underhållningsmusik för personalvårdsändamål.

3.2 Remissyttranden

Grundtanken bekom förslaget om ett kvalificerat civilt utnyttjande av de resurser som i dag ligger i militärmusikorganisationen hälsas med tillfredsställelse av flertalet remissinstanser. Detta gäller särskilt de instanser som företräder lokal- och länsintressen. Bl. a. ett flertal länsstyrelser och städer vitsordar den nuvarande militärmusikens stora betydelse för en trakts musikliv och bedömer den föreslagna omorganisationen bli av stor vikt för stimulans av musiklivet.

Huvudlinjerna i 1968 års musikkommittés förslag till omorganisation tillstyrks av *överbefälhavaren, socialstyrelsen, länsstyrelserna i Blekinge, Gotlands, Gävleborgs, Göteborgs och Bohus, Jämtlands, Kristianstads, Norrbottens, Skaraborgs,*

Stockholms, Södermanlands, Västernorrlands, Örebro och Östergötlands län, Svenska musikerförbundet, Försvarsväsendets underbefälsförbund och Svenska underofficersförbundet, Institutet för rixskonsorter, Sveriges Radio, Konsertföreningen i Stockholm och Göteborgs teater- och konsertaktiebolag.

Institutet för rixskonsorter diskuterar i sitt remissvar det enligt institutet framväxande behovet av ett differentierat musikutbud och hävdar bl. a. att en ökad kännedom om olika befolkningsgruppers attityder och möjligheter har påverkat rixskonsertverksamheten mot en ökad selektivitet i utbud vid sidan av vad som bjuds »en musikintresserad allmänhet». Nya grupper som på så sätt bör nås är enligt institutet bl. a. skolelever, ungdom efter skolåldern, grupper som nås genom folkförelserna och folkbildningen samt geografiskt missgynnade grupper. För detta behövs en flexibel musikalisk basresurs som kan arbeta i små grupper och med stor rörlighet. I den föreslagna regionmusiken ser institutet en sådan resurs som kan spela en viktig roll i ett socialt och geografiskt differentierat musikutbud liksom i en samordning med amatörverksamhet.

Mot förslaget kritiska synpunkter framförs från olika håll mot vissa föreslagna organisatoriska lösningar och mot förslagen om den huvudsakliga inriktningen av regionmusikens verksamhet. Mot organisationen framförs erinringar av bl. a. *försvarets civilförvaltning, statskontoret, rixsrevisionsverket, Musikaliska akademien, kulturrådet, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, folkbildningsförbundet* och *skolöverstyrelsen*. Kritik mot den föreslagna inriktningen av verksamhetens utformning på den civila sidan förs fram av bl. a. *skolöverstyrelsen, kulturrådet* och *Musikaliska akademien*.

I åtskilliga remissvar bedöms förslaget i nära samband med teater- och orkesterrådets år 1969 framlagda förslag Orkesterorganisationen i Sverige m. m. (Stencil teater- och orkesterrådet). Bl. a. *kulturrådet* och *Musikaliska akademien* anser att förslaget som helhet inte ger en tillräckligt samlad bedömning av hela musikkonivet och inte tillfredsställande behandlar samordningen sinsemellan och med olika övriga sektorer inom musikutbildning, lokalt musikliv och amatörverksamhet.

Avvägningen och inriktningen av regionmusikens uppgifter och fördelningen av insatserna mellan avnämarna berörs av de flesta remissinstanserna.

Institutet för rixskonsorter ställer sig positivt till de föreslagna reformerna vad avser arbetsuppgifter och understöder kommitténs förslag att regionmusikerna inte primärt skall bilda orkestrar utan utgöra grupper vilka skall kunna svara för ett starkt differentierat musikutbud. *Svenska musikerförbundet* som i sitt svar i stora delar hänvisar till vad som anförts av Institutet för rixskonsorter framhåller bl. a. att förslagen bör innebära intressanta arbetsuppgifter och stimulans för den enskilde musikern. *Statstjänstemännens rixsförbund* anser att förslaget innebär en riktig inriktning av regionmusikens arbetsuppgifter. *Svenska kommunförbundet* understryker att man biträder satsningen på skol- och ungdomskonsorter och arrangemang för nya publikgrupper med mindre ensembler.

Den roll som den nya organisationen kan spela för det regionala och lokala

musiklivet understryks av ett stort antal länsstyrelser och städer.

Försvarsväsendets underbefälsförbund och *Svenska underofficersförbundet* anser sig i sitt gemensamma yttrande bära tillstyrka förslagen med tanke på vikten av att säkerställa ett kvalificerat utnyttjande av musikerna men ifrågasätter samtidigt om inte i viss mån tanken på en bibehållen militärmusikorganisation frångåtts. Frågan om fördelningen militärt/civilt berörs även av *Svenska musikerförbundet* som redovisar viss otillfredsställelse från dem som i första hand tagit anställning som militärmusiker.

Vad avser förslagen med anknytning till musikbehovet inom försvaret, så lämnas dessa i allmänhet utan erinran. *Överbefälhavaren* vitsordar det stora behovet av tjänstemusik i stockholmsområdet och biträder i övrigt kommitténs förslag. Därvid understryks att några kvalitativa avkall för militärmusikutövändet inte är förenliga med 1968 års musikkommittés målsättning, vilken överbefälhavaren delar. Önskvärdheten av stöd till musikaktiviteter bland värnpliktiga understryks av flera remissinstanser. *Svenska musikerförbundet* anser att en för liten insats markerats på detta område. *Kulturrådet* hävdar att värnpliktigas musikaktiviteter bör integreras med verksamheter inom samhället i övrigt medan *Institutet för rikskonserter* framhåller att insatser på detta område kan ske inom ramen för Musik för Ungdom (MfU). Vad avser resursfördelningen militärt/civilt anser *kulturrådet* att denna bör ses över eftersom det grundläggande materialet daterar sig från 1962 och det militära behovet uppgetts vara minskande. Konsekvenserna av den omfattande garnisonstjänstgöringen i Stockholm berörs av samtliga personalorganisationer som hävdar att denna inte får ha till följd att personalen vid stockholmsavdelningen får en arbetsfördelning med avsevärt större andel militärmusik än avdelningar i övriga landet. Organisationerna i fråga förslår därför att viss garnisonstjänst i Stockholm åläggs även övriga musikavdelningar i Stockholms närhet.

Vad gäller inriktningen av regionmusikens insatser i det allmänna musiklivet mot skol- och föreningskonserter i små ensembler så tillstyrks denna i stor utsträckning av lokala och regionala remissinstanser. Såsom tidigare berörs biträds den även av bl. a. *Institutet för rikskonserter*, *Svenska musikerförbundet*, *Statstjänstemännens riksförbund* och *Svenska kommunförbundet*.

Från ett stort antal länsstyrelser och städer påpekas den stora betydelse som nuvarande militärmusiken har för den frivilliga musikutbildningen och för amatörverksamhet inom orkestrar anslutna till Sveriges orkesterföreningars riksförbund m. m. Det framhålls att dessa aktiviteter även i fortsättningen bör vara betydelsefulla uppgifter för musikpersonalen.

Sveriges orkesterföreningars riksförbund påpekar i sitt svar att militärmusiker f. n. medverkar med ca 20 000 timmar årligen i verksamheten inom de till förbundet anslutna orkestrarna och att det enligt förbundet är angeläget att amatörmusicerandet får utvecklas med stöd av professionella krafter. Även *Svenska musikerförbundet* framför liknande synpunkter. *Svenska kommunförbundet* påminner om rådande lärarbrist inom skolväsende och kommunal musikskola och anser att tjänstgöringsförhållandena bör organiseras så att de lämnar möjlighet till

fortsatta läraruppgifter vid sidan av övrig verksamhet. Liknande synpunkter framförs av skolöverstyrelsen.

Institutet för rikskonserter understryker vikten av stöd till amatörverksamhet men framhåller samtidigt att amatörverksamheten är ett verksamhetsområde bland flera andra och att en avvägning måste ske mellan olika behov.

Kommunernas behov av lärarkrafter bör enligt institutet under en övergångsperiod beaktas. Långtidsplaneringen bör dock ske utifrån regionmusikens behov.

Kulturrådet anser att musikernas roll i musiklivet som helhet ej blivit tillräckligt klarlagd och att inriktningen blivit alltför mycket inriktad mot konsertverksamhet. För framtiden bör enligt kulturrådet den viktigaste insatsen ligga inte enbart i framträdanden för lyssnande publik utan även i direkt stöd och stimulans till musikalisk självverksamhet.

Musikaliska akademien anser att förslaget sett tillsammans med teater- och orkesterrådets orkesterbetänkande inte ger den önskvärda helhetsbilden av musiklivet den närmaste tioårsperioden. Beträffande regionmusiken anser akademien att större uppmärksamhet borde ha ägnats körverksamhet och amatörmusik samt efterlyser vidare bedömningar av beroendeförhållandet mellan lokal musikutbildning och musiklivet i övrigt, samarbetsformer med massmedia samt samordningen med orkesterverksamheten. Mer preciserade former för regionmusikens samarbete med orkestrarna krävs även av bl. a. *Teatrarnas riksförbund*, *Norrköpings orkesterförening* och *Örebro orkesterstiftelse*. I de nämnda yttrandena från Norrköping och Örebro föreslås att ett antal militärmusiker förs över till de civila orkestrarna.

Vissa remissinstanser diskuterar de kvalitetsmässiga förutsättningarna att genomföra det av kommittén uppställda programmet för verksamheten. *Teatrarnas riksförbund* anser att kommittén förbigått frågan om militärmusikerna kvalitativt fyller kraven för genomförande av bl. a. en stor del av rikskonsertverksamhetens skolprogram och förordar att övergång till den nya organisationen sker successivt sedan man genom provspelning kunnat godkänna musikerna för de nya uppgifterna. *Sveriges Radio* varnar för att sätta ambitionerna högre än resurserna tillåter och pekar på ett stort behov av underhållningsmusik och amatörestödjande verksamhet. I nämnda avseenden bör enligt Sveriges Radio regionmusiken kunna fylla en viktig uppgift i svenskt musikliv.

Vidare diskuteras i en del remissvar möjligheterna att upprätthålla en tillräckligt stor framtida rekrytering på erforderlig kvalitetsnivå. Bl. a. *Musikaliska akademien* och *Teatrarnas riksförbund* uttrycker farhågor för att kommitténs bedömningar i detta avseende varit alltför optimistiska. Akademien hävdar att det av 1968 års musikkommitté och teater- och orkesterrådet i sitt orkesterbetänkande beräknade rekryteringsbehovet förutsätter en fördubbling av kapaciteten beträffande instrumentalutbildningen.

Regionindelningen och lokaliseringen behandlas utförligt av remissinstanserna. Behovet av en samverkan i regioner vitsordas i allmänhet. *Länsstyrelsen i Västmanlands län* anser dock att en region bör bildas kring var

och en av de 22 avdelningarna. Kommitténs konkreta förslag till indelning och lokalisering godtas av *överbefälhavaren*. Tillstyrkanden framförs även av *länsstyrelserna i Jämtlands, Kalmar, Kristianstads, Kronobergs, Malmöhus och Västerbottens län*. Den bibehållna spridningen på ett större antal orter hälsas med tillfredsställelse av bl. a. *Svenska kommunförbundet* medan *Försvarsväsendets underbefälsförbund* och *Svenska underofficersförbundet* varnar för den tendens mot koncentration till färre orter som man anser sig kunna spåra i kommitténs skrivningar. En rad remissinstanser anser att regionindelningen och lokaliseringen skett alltför mycket enligt militära indelningar och hävdar att utgångspunkten bör vara regionernas kulturella och allmänna struktur och var det kulturella livet inom regionerna naturligen har sin tyngdpunkt.

Riksrevisionsverket anser att en regionindelning bör vara helt fristående från den militära och att en lösning bör bli beroende av kulturrådets pågående utredningsarbete. *Kulturrådet* anser sambandet med övrigt lokalt och regionalt musikkliv inte vara tillräckligt klarlagt och uttrycker tveksamhet inför en regionindelning som bygger på enligt kulturrådet ovissa bedömningar av militärmusikbehovet och rikskonsertverksamhetens framtida utbyggnad. Kulturrådet hävdar att en fristående regional organisation för den aktuella sektorn inte bör göras förrän regional samordning med övrigt musikkliv och kulturlivet i allmänhet prövats. *Svenska kommunförbundet* finner en regionindelning efter militärområden ej vara självklar och anser att frågan bör ses i samband med ytterligare utredning av regional kulturproduktion och kulturdistribution betraktade i ett sammanhang. Liknande kritiska synpunkter framförs även av *Musikaliska akademien* och *länsstyrelserna i Värmlands och Örebro län*.

Vad gäller avgränsningen av de olika regionerna hävdar *länsstyrelserna i Hallands och Jönköpings län* med hänvisning till bl. a. kommunikationsförhållanden och områdenas kultur- och näringsgeografiska struktur att avdelningen i Halmstad bör föras till samma region som Jönköping och Växjö samt att karlskronaavdelningen förs till samma region som Kristianstad och Ystad.

Enligt förslaget skall musikavdelningar inte förläggas till två av de orter som i dag har militärmusikkårer, nämligen Eksjö och Göteborg. *Överbefälhavaren* redovisar invändningar från chefen för marinen samt berörda lokala och regionala organ på den militära sidan. Överbefälhavaren anser sig dock böra godta kommitténs förslag mot bakgrund av bl. a. kommitténs principiella resonemang om önskvärdheten att behålla erforderligt antal spelbara avdelningar inom de uppdragna personella ramarna. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* och *Göteborgs stad* föreslår att en musikavdelning bibehålls i Göteborg mot bakgrund av bl. a. det stora militära och statsceremoniella behovet samt det stora behov av skolverksamhet som föreligger i göteborgsområdet. Liknande synpunkter anförs även av *Svenska musikerförbundet* och *teater- och orkesterrådet*.

Invändningar mot indragningen av kåren i Eksjö anförs av *länsstyrelsen i Jönköpings län*, *Eksjö stad*, *Jönköpings stad* och *skolöverstyrelsen*. Det framhålls att eksjömusikerna är verksamma som pedagoger och inom musikalisk bildnings-

verksamhet i en rad kommuner inom ett ganska vidsträckt område. Enligt de nämnda instanserna skulle en indragning få svåra konsekvenser för musiklivet i det berörda området eftersom kommunerna inte skulle ha möjlighet att bygga upp motsvarande resurser och tillräckligt stöd inte skulle kunna lämnas av jönköpingsavdelningen.

Mot kommitténs val av huvudorter i regionerna anföras invändningar från några lokala instanser med motiveringen att naturliga kulturella centra i vissa fall ligger i andra orter än de föreslagna huvudorterna. Enligt *Musikaliska akademien* skulle civila musikaliska motiv peka på följande lämpliga alternativ till de av kommittén föreslagna: Örebro i stället för Karlstad, Västerås i stället för Strängnäs, Jönköping i stället för Växjö och Umeå i stället för Boden.

Vad avser fördelningen av antalet musiker hävdar en rad instanser att norrlandsregionerna inte blivit tillräckligt tillgodosedda och att en förstärkning av avdelningarna i Norrland bör ske. Förslag av denna innebörd framförs av bl. a. *länsstyrelserna i Jämtlands och Norrbottens län, kulturrådet, Svenska kommunförbundet, Svenska musikerförbundet, Svenska arbetsgivareföreningen, Institutet för rikskonserter och Teatrarnas riksförbund*. Invändningar riktas även från åtskilliga remissinstanser mot kommitténs förslag att huvudorten i en region skall få ett större antal musiker än övriga orter inom regionen.

Regionmusikens allmänna organisation och centrala ledning utformade enligt förslaget tillstyrks av *överbefälhavaren* som understryker vikten av att krigsmakten erhåller erforderlig representation, så att den nya institutionen på alla nivåer får den balans som erfordras för den dubbla uppgiften att tillgodose såväl det civila musiklivet som krigsmaktens behov. Av de övriga instanser som behandlar saken tillstyrks förslaget i huvudsak av *Statstjänstemännens riksförbund* och, för en övergångsperiod, av *Folkbildningsförbundet, Institutet för rikskonserter* betonar att organisationsförslaget bör anses som en utgångspunkt för det fortsatta arbetet på regionmusikens genomförande. Erinringar mot vissa delar av den allmänna organisatoriska uppbyggnaden framförs av *Försvarsväsendets underbefälsförbund* och *Svenska underofficersförbundet* som anser att sammanhållande instans saknas på de skilda nivåerna och som varnar för friktioner militärt/civilt i en blandad organisation som den föreslagna. De båda förbunden föreslår att personalen hålls samman i en gemensam personalkår under en personalkårchef. Beträffande den centrala nämnden föreslår *Svenska musikerförbundet* att även arbetstagsidan skall vara representerad i den. *Folkbildningsförbundet* anser att nämnden bör kompletteras med representanter för landstings- och kommunförbunden samt folkbildningen.

Skolöverstyrelsen finner den centrala styrningen bli alltför stark och föreslår att varje regionensemble skall ledas av en egen styrelse.

Flera remissinstanser anser att den föreslagna regionmusikorganisationen blir alltför komplicerad och splittrad och att den bild av ledningen för hela musiklivet som ges av regionmusikförslaget och teater- och orkesterrådets förslag om orkes-

terorganisationen i Sverige blir alltför oklar. Synpunkter av detta innehåll framförs bl. a. av *kulturrådet* och *Musikaliska akademien*. Akademien anser inte att myndighetsfrågan blivit löst och förordar en inordning under teater- och orkesterrådet som ett provisorium. *Kulturrådet* samt dessutom bl. a. *statskontoret* och *riksrevisionsverket* förordar en samlad prövning av ledningsfrågorna med sikte på att åstadkomma ett samlat ledningsorgan för hela musiklivet. Denna prövning bör ses i samband med det pågående organisatoriska utredningsarbetet inom kulturrådet, något som även hävdas av *Svenska kommunförbundet*, *Svenska landstingsförbundet* och *Folkbildningsförbundet*.

Vissa remissinstanser anser att organisationen fått en för stark anknytning till försvaret. *Teater- och orkesterrådet* finner inga bärande skäl för att bibehålla en stor musikerstyrka i en militär organisation och förordar en successiv överflyttning av musiker till det civila musiklivet. Verksamheten bör sortera under utbildningsdepartementet och ledningsorganet integreras med den musiknämnd rådet föreslagit för den civila orkesterverksamheten. *Försvarets civilförvaltning* finner det vara rationellt med tanke på utnyttjandet att föra över verksamheten under utbildningsdepartementet och föreslår att administrationen inordnas i Institutet för rikskonserter. En inordning i institutet förordas även av bl. a. *Teatrarnas riksförbund*.

Den föreslagna regionala ledningsorganisationen bör enligt *kulturrådet* under ett uppbyggnadsskede begränsas till det minsta möjliga med tanke på pågående regionala organisationsarbete inom kultursektorn. *Teater- och orkesterrådet* ifrågasätter uppbyggandet av en ny regionalorganisation och föreslår att den regionala ledningen integreras med Institutets för rikskonserter regionorganisation och anknys till länsbildningsförbunden. *Folkbildningsförbundet* framhåller vikten av ett intimt samarbete med de intressenter som företräder regionen själv. I övrigt framförs i vissa detaljer erinringar mot förslaget. *Försvarsväsendets underbefälsförbund* och *Svenska underofficersförbundet* finner kompetensuppdelningen mellan Institutets för rikskonserter regionintendenter och musiksekreterare oklar och *Statstjänstemännens riksförbund* riktar en liknande anmärkning mot förhållandet regionkapellmästare/musiksekreterare. Den föreslagna samförläggningen mellan militära myndigheter och regionmusikens organ finner *överbefälhavaren* vara rationell samtidigt som han anmäler att lokaler inte kan bedömas bli disponibla på militärområdesstaberna utan begär viss ytterligare utredning. *Försvarets civilförvaltning*, *teater- och orkesterrådet*, *Institutet för rikskonserter* och *Folkbildningsförbundet* avstyrker en förläggning till militärområdesstaber av regionkanslierna.

Vad gäller den regionala organisationen på avnämarsidan finner *försvarets civilförvaltning* att militärområdesstaberna ej är lämpliga för handläggning av musikfrågor på den militära sidan och att en förstärkning av dessa bör anstå. *Kulturrådet* anser att utbyggnaden av rikskonsertverksamhetens regionorganisation bör anstå till dess förutsättningarna för regional distribution av

kultur blivit klarlagda. *Institutet för rikskonserter* påpekar att en förläggning av regionintendenterna till samma orter som militärområdesstaber inte är självklar och *Folkbildningsförbundet* förordar en nära anknytning till folkbildning och kommuner.

Vad gäller musikavdelningar framhåller *överbefälhavaren* att förbandschefs ställning i förhållande till musikavdelning bör ytterligare klargöras.

Frågan om lokaler för regionmusiken diskuteras i några remissvar. *Överbefälhavaren* understryker i anslutning till bifogat yttrande från *fortifikationsförvaltningen* att kvarstående frågor om ansvar för lokalplanering och kostnaderna härför samt därmed sammanhängande service m. m. från militära myndigheter snarast bör utredas. *Institutet för rikskonserter* instämmer i kommitténs bedömning att kommuner bör kunna medverka till lokalfrågornas framtida lösning. Några städer har också i remissvar uttryckt intresse härför.

Frågor rörande personalens ställning tas upp av åtskilliga remissinstanser. Förslaget att musikpersonalen skall få civilmilitär status tillstyrks av *överbefälhavaren*. Med hänsyn till de övervägande civila uppgifterna förordas däremot civil status av en rad instanser, däribland *försvarets civilförvaltning*, *riksrevisionsverket*, *Musikaliska akademien*, *Svenska musikerförbundet*, *Institutet för rikskonserter* och *Teatrarnas riksförbund*. Vidare förordar bl. a. *försvarets civilförvaltning*, *teater- och orkesterrådet*, *Svenska musikerförbundet* och *Statstjänstemännens riksförbund* att regionmusikens personal bör jämföras med orkestermusiker vad avser anställningsförhållanden, pensionsålder m. m. Beträffande kommitténs förslag att musikpersonalen även i fortsättningen skall ha vissa uppgifter inom krigsmakten som mobiliseringsförberedare m. m. invänder *försvarets civilförvaltning* att det enligt verkets mening inte är rationellt att använda musikpersonal för militära uppgifter. Liknande synpunkter framförs av *Institutet för rikskonserter*.

Vissa instanser tar vidare upp kommitténs förslag på utbildningsområdet. *Teater- och orkesterrådet* stöder de i detta avsnitt framförda förslagen. Bl. a. *kulturrådet*, *Teatrarnas riksförbund* och *Malmö musikkonservatorium* framhåller att någon kategoriuppdelning i blivande regionmusiker och blivande orkestermusiker inte bör göras i utbildningen. Vad gäller utbildning i orkester- och ensemblespel framhåller *Institutet för rikskonserter* vikten av att en orkesterskola skapas, gärna i anslutning till orkestrar och regionmusik. *Musikaliska akademien* och *Malmö musikkonservatorium* anser att orkesterutbildning på högskolenivå inte bör förläggas utanför Stockholm, Göteborg och Malmö medan *Folkliga musikskolan Ingesund* och *Karlstads stad* framhåller Folkliga musikskolans lämplighet för sådan utbildning. *Kulturrådet* efterlyser pedagogiska moment i utbildningen medan *Försvarsväsendets underbefälshövding* och *Svenska underofficersförbundet* anser att kommittén alltför vagt behandlat de militärmusikaliska delarna av utbildningen och begär en överarbetning i denna del. *Överbefälhavaren* framhåller vikten av att dessa moment i utbildningen planeras i samarbete med militära myndigheter. Beträffande den föreslagna aspiranttjänstgöringen anser *Statstjänstemän-*

nens riksförbund att denna bör utsträckas till två år för att ge tillräcklig rutin. *Svenska musikerförbundet* erinrar i sammanhanget om de förslag om stipendiatplatser vid de civila yrkesorkestrarna som framförs i annat sammanhang. Vikten av en kraftig satsning på vidareutbildningen av nuvarande militärmusiker framhålls bl. a. av *Teatrarnas riksförbund*. Vad avser den fortsatta utbildningen av den personal inom den nuvarande militärmusiken som nu befinner sig under utbildning understryker bl. a. *överbefälhavaren* att denna personal måste erhålla motsvarande utbildning och framtida fasta anställning som ställts i utsikt då den rekryterades till militärmusiken.

Vidare uppehåller sig remissinstanserna i viss utsträckning vid de frågor som hänger samman med formerna för övergång till ny organisation. Den föreslagna tidpunkten för övergången, 1 juli 1970, tillstyrks av *överbefälhavaren*, *teater- och orkesterrådet* och *Institutet för rikskonserter*.

Försvarsväsendets underbefälsförbund, *Svenska underofficersförbundet* och *Svenska musikerförbundet* förordar däremot att övergången sker den 1 juli 1971. De båda förstnämnda förbunden framhåller, mot bakgrund av bl. a. framförda anmärkningar mot ofullständigheter i de organisatoriska förslagen, att organisationen först måste vara helt genomarbetad och att personalen sedan förhandlingar genomförts bör ges skäligt rådrum inför anställning, omflyttningar etc. innan övergången kan genomföras. *Svenska musikerförbundet* anser att övergången inte bör ske förrän garantier för ett gott resultat kan ges och ställer sig därför tveksamt till den tidigare tidpunkten. Ett senare genomförande än år 1970 förordas även av bl. a. *Norrköpings orkesterförening*, *Stiftelsen Malmö konserthus* och *Malmö musikkonservatorium*, vilket senare liksom *Musikaliska akademien* föreslår att övergången till den nya organisationen sker etappvis. *Teatrarnas riksförbund* anser att de olika kårerna först sedan de konstnärligt kunnat godkännas av Institutet för rikskonserter skall föras över till regionmusikorganisationen.

Överbefälhavaren understryker att omorganisationen i vissa avseenden såsom utbildning och personalomflyttningar måste ske successivt. Även *Institutet för rikskonserter* framhåller att en successiv anpassning till de nya uppgifterna får ske.

Kulturrådet anser att ett principbeslut bör tas, men att detta bör begränsas till förutsättningarna för planeringen av musikernas framtida arbetsuppgifter och utbildning, det centrala ledningsorganets funktion under övergångstiden samt musikpersonalens status. Övergången till de nya uppgifterna bör ske successivt. Den framtida regionala organisationen bör däremot enligt rådet lämnas öppen i avvaktan på resultaten av pågående organisatoriska utredningsarbete rörande kultursektorn i dess helhet.

Vad slutligen gäller fördelningen av kostnaderna för statens regionmusik anför *överbefälhavaren* att han, i brist på utredning om de dolda kostnaderna nu och i framtiden, är beredd att godta följande kostnader för krigsmaktens del, nämligen en tredjedel av de redovisade driftkostnaderna för regionmusiken, kostnaderna för mottagarorganisationen inom försvaret samt kostnader för under-

hållningsmusik, som försvaret måste skaffa från annat håll genom att en del av organisationens uppgifter inom försvaret bortfaller. Vidare bör de inte redovisade lokal-kostnaderna sänkas med två tredjedelar för försvaret. Kommande nyinvesteringar bör belasta den civila sidan. *Teater- och orkesterrådet* anser att en del av kostnaderna bör belasta primärkommuner och landsting.

4. Departementschefen

Under 1960-talet har en rad statliga åtgärder vidtagits för att åstadkomma bättre möjligheter att ta del av teater, konst och musik för sådana grupper i samhället som av geografiska eller sociala skäl varit missgynnade i detta hänseende. Riksteaterverksamheten har getts ökade resurser och försöksverksamhet med riksutställningar har inletts. År 1968 beslutade statsmakterna att rikskonsertverksamheten efter fem års försök skulle byggas ut i permanenta former.

Militärmusiken, som i dag har musikkårer lokaliserade till 24 orter, har länge utgjort en betydelsefull faktor i det kulturella livet med stark förankring i den bygd där den är verksam. Utöver tjänstgöringen inom försvaret har militärmusikerna gjort viktiga insatser inom det allmänna musiklivet genom offentliga framträdanden, konserter i skolor och vid andra institutioner och medverkan i amatörmusikverksamhet samt genom lärar- och instruktörsverksamhet. Vid dimensioneringen av de nuvarande militärmusikresurserna har väsentlig hänsyn tagits till dessa insatser i det allmänna musiklivet.

I det betänkande som låg till grund för statsmakternas beslut år 1968 om en utbyggnad i permanenta former av rikskonsertverksamheten föreslog konsertbyråutredningen att man, bl. a. för att på längre sikt tillgodose behovet av väsentligt ökade resurser för rikskonsertverksamheten, skulle bygga upp särskilda regionensembler på grundval av den befintliga militärmusikorganisationen. Utredningen hade funnit att ca två tredjedelar av militärmusikens kapacitet skulle kunna tas i anspråk för rikskonsertverksamhet.

Statsmakternas beslut år 1968 innebar att ett principavgörande träffades om att en militärmusikorganisation skulle behållas och att planeringen skulle inriktas mot en omorganisation för att tillgodose både militära och civila behov. En sådan omorganisation borde dock genomföras först sedan visst ytterligare utredningsarbete genomförts.

Detta utredningsarbete har utförts av 1968 års musikkommitté.

Inom försvaret föreligger enligt kommittén behov av militärmusik inom ramen för den militära tjänstgöringen. Vidare finns behov av militärmusik vid kontakt- och representationstillfällen med försvarsfrämjande syfte samt i vissa statsceremoniella sammanhang. Inom försvaret finns också behov av underhållningsmusik för personalvårdsändamål samt av handledning m. m. i samband med musikaktiviteter bland de värnpliktiga. Enligt kommitténs bedömning kan försvarets behov av

tjänste- och paradmusik samt en del av de övriga musikuppgifterna inom försvaret tillgodoses genom den nya musikorganisationen inom ramen för en tredjedel av organisationens resurser.

För uppgifterna inom försvaret fordras enligt kommittén ensembler av i huvudsak nuvarande militärmusikkårtyper. Ensemblernas sammansättning och storlek behöver inte närmare fixeras. Kommittén anser att möjligheter bör finnas för framträdanden med såväl mindre som större kårer, bl. a. genom samverkan av musikenheter från flera orter.

Inom det allmänna musiklivet bör enligt musikkommittén den nya organisationen kunna ställa resurser till förfogande för i första hand skolkonserter samt framträdanden i föreningsliv, på vårdanstalter och vid friluftskonserter. Uppgifterna bör fullgöras inom ramen för rikskonsertverksamheten.

Verksamheten bör enligt musikkommittén till stor del inriktas mot informella typer av kontakt mellan musiker och publik. I musikorganisationens uppgifter föreslås även ingå samverkan med befintliga orkestrar liksom insatser för amatörmusicerandet. Direkt pedagogisk verksamhet utanför den egna organisationen bör däremot inte reguljärt ingå i tjänstgöringen. För att svara mot de krav på mångsidighet i musikutbudet som kommer att ställas bör enligt kommittén musikorganisationen inriktas mot en differentierad verksamhet. Den enskilde musikern bör kunna medverka i ensembler av flera olika slag. Kommittén ger här en rad exempel som sträcker sig från kammarmusik till olika slags underhållningsmusik.

Enligt kommittén kräver skolkonsertverksamheten och den verksamhet som siktar mot nya lyssnargrupper och nya miljöer en musikorganisation av sådan flexibilitet att smärre ensembler av skilda slag och med stor rörlighet lätt kan bildas. Kommittén betonar vikten av att den nya musikorganisationens verksamhet utformas på ett sådant sätt att den kan bidra till att skapa nya kontaktvägar mellan tonsättare, musiker och publik. Kommittén betraktar inte verksamhetens utformning sådan den föreslagits i betänkandet som ett slutmål för organisationen utan som grund för en utvecklingsprocess, som enligt kommittén skall göra det möjligt för organisationen att på ett allt smidigare sätt anpassa sig till det framtida musiklivets behov.

Remissbehandlingen av musikkommitténs förslag visar att militärmusiken betraktas som en värdefull tillgång för musiklivet som helhet och att det anses angeläget att man genom organisatoriska förändringar säkerställer ett kvalificerat utnyttjande av dess resurser inom det allmänna musiklivet.

För egen del anser jag det angeläget att man nu tar ställning till huvuddragen i de organisatoriska förändringar av militärmusiken som erfordras för att förverkliga 1968 års principbeslut. Ett omfattande detaljplaneringsarbete återstår, inte minst på personalsidan, för att en omorganisation skall kunna genomföras. Efter samråd med chefen för försvarsdepartementet föreslår jag att omorganisationen genomförs den 1 juli 1971. Det fortsatta planeringsarbetet bör grundas på vissa allmänna riktlinjer för omorganisationen vilka jag i det följande avser att ta upp.

Kommittén har föreslagit att hela den nya musikorganisationen skall benämnas statens regionmusik och att de lokala enheterna skall kallas musikavdelningar. Någon anledning att i benämningen särskilt markera den statliga karaktären föreligger enligt min mening inte. I fortsättningen använder jag beteckningen regionmusiken för den totala organisationen och beteckningen musikavdelningar för de lokala enheterna.

Vad gäller regionmusikens allmänna ställning anser jag att flera skäl f. n. talar för en sådan anknytning till försvaret som kommittén föreslagit. Dagens militärmusik är en institution med långa traditioner och en utbrytning av musikorganisationen ur sitt sammanhang i försvaret skulle medföra många omställningsproblem. Hit hör frågor som hänger samman med personalens hittillsvarande anställningsformer och frågor om lokalförsörjning. Jag föreslår därför efter samråd med chefen för försvarsdepartementet att regionmusiken organisatoriskt tills vidare skall behålla en anknytning till försvaret.

Musikkommittén har föreslagit att ca en tredjedel av den nya organisationens musikresurser skall användas för uppgifter inom försvaret och ca två tredjedelar för uppgifter inom det allmänna musiklivet. För att inte den personalvårdande musikverksamheten inom försvaret, som enligt förslaget i mindre grad än nu skulle kunna utnyttja musikorganisationen, skall försvåras, räknar jag emellertid med att insatserna för försvaret behöver uppgå till en något högre andel än vad kommittén föreslagit. Avvikelser från den generella fördelningen av resurserna bör på grund av särskilda förhållanden kunna medges för verksamheter på enskilda orter. Detta gäller särskilt stockholmsområdet, där bl. a. högvaktstjänsten ställer proportionellt större krav på verksamhet för försvaret än i övriga delar av landet. Det är dock samtidigt ett starkt önskemål att de musiker som är förlagda till Stockholm till rimlig del får fullgöra uppgifter inom det allmänna musiklivet, något som bl. a. framhållits av berörda personalorganisationer. Jag anser därför att tjänstgöringen bör ordnas så att stockholmsmusikernas insatser till omkring halva sin omfattning sker inom det allmänna musiklivet.

Vid remissbehandlingen har förslagen om ett vidgat utnyttjande av den nuvarande militärmusikens resurser inom det allmänna musiklivet i de former som kommittén angivit fått ett övervägande positivt mottagande. Intresset härför har kommit till uttryck särskilt hos berörda lokala och regionala instanser.

Syftet med utbyggnaden av rikskonsertverksamheten och motsvarande riksomfattande verksamheter på andra konstområden har varit att bereda människorna större rättvisa vad gäller möjligheter att komma i kontakt med olika slag av konstyttringar och kulturella aktiviteter. På musikområdet har därvid en riktlinje varit att, som komplement till utbudet i massmedia, öka möjligheterna till kontakt med direkt framförd musik och därigenom ge variation i musikupplevelserna och stimulera musikintresset både bland de redan intresserade och bland nya lyssnargrupper. Huvudvikten i rikskonsertverksamheten har hittills lagts på skolsidan. Vad gäller verksamheten utanför skolan framhölls i propositionen ang. rikskonsserter m. m. att man vid sidan av utbyggnad av kvällskonsserter i traditionell mening borde läg-

ga stor vikt vid nya former av konserter, t. ex. inom föreningslivet, vid militärförläggningar och vårdanstalter etc. I dessa sammanhang borde regionala musiker och ensembler kunna tas i anspråk.

Inom skolkonsertverksamheten och i en verksamhet som siktar mot nya lyssnargrupper och nya miljöer behövs, som musikkommittén framhållit, en musikorganisation av sådan flexibilitet att smärre ensembler av skilda slag lätt kan bildas. Vidare är det viktigt att ensemblerna lätt kan nå ut till olika miljöer i skilda delar av landet. Med sin geografiska spridning och med sin förankring i de bygder där den är verksam utgör militärmusiken enligt min mening en god grund för en sådan organisation. Mot denna bakgrund delar jag kommitténs bedömning av vilka huvuduppgifter den nya musikorganisationen bör ha. Givetvis blir den framtida inriktningen av verksamheten beroende av utvecklingen inom musiklivet och resultaten av den allmänna översyn av kulturpolitikens mål och medel som pågår inom bl. a. kulturrådet.

Jag vill i detta sammanhang stryka under kommitténs uttalande att en breddning av verksamheten inte kan åstadkommas på en gång utan att det är fråga om en utveckling på längre sikt, varvid hänsyn måste tas till musiklivets utformning i framtiden. Inom flera av dagens militärmusikkårer har på senare år en god grund lagts för en sådan utveckling. Denna utveckling blir beroende av dels ett målmedvetet genomförande av den vidareutbildning av nuvarande militärmusiker som Institutet för rixskonserter inlett, dels den framtida rekryteringen av de olika slag av musiker verksamheten kräver. En breddning av verksamheten bör kunna ge uppgifter även åt sångare och åt andra instrumentalister än orkestermusiker. Det bör vidare vara naturligt att den nya musikorganisationen samverkar med andra musiker och musikinstitutioner, antingen så att musiker utifrån vid skilda tillfällen förstärker de olika ensemblerna eller så att regionmusikens personal medverkar i andra institutioners verksamhet. Särskilt bör uppmärksammas det samarbete som redan nu finns mellan militärmusiken och de statsunderstödda symfoniorkestrarna samt orkestrarna i Västerås och Örebro.

Kommittén har i sitt förslag berört även betydelsen av att amatörmusiken får tillfälle att utvecklas med stöd av professionella krafter. Vissa remissinstanser, däribland kulturrådet, har framhållit att ännu större vikt borde läggas vid stöd till musikalisk självverksamhet bland allmänheten.

Jag finner det vara naturligt att man genom den nya musikorganisationen stöder den musikaliska amatörverksamheten. Ett sådant stöd har ju f. ö. i inte oväsentlig utsträckning lämnats genom den nuvarande militärmusikorganisationen och betydelsen av detta har vitsordats av både musikkommittén och åtskilliga remissinstanser. Stödet till amatörmusikverksamheten kan ta den formen att musiker ur regionmusiken medverkar som stämledare och instruktörer i amatöresembler. Jag vill i sammanhanget stryka under att inte bara instrumentalensembler utan även körverksamheten bör kunna dra nytta av medverkan av musiker och ensembler ur regionmusiken. Formerna för samverkan med amatörmusikverksamhet liksom

med professionella musikinstitutioner torde få övervägas i det fortsatta planeringsarbetet.

Vid disponeringen av regionmusikens insatser i det allmänna musiklivet bör enligt min mening den del av resurserna som kommer att finnas tillgänglig för sådana uppgifter inte bindas vid medverkan enbart inom rikskonsertverksamheten utan också kunna utnyttjas för direkta insatser inom det regionala och lokala musiklivet.

Vid remissbehandlingen har bl. a. skolöverstyrelsen och Svenska kommunförbundet berört betydelsen av musikernas möjligheter att verka som musiklärare och instrumentalpedagoger inom skolväsende och frivillig musikutbildning samt uttalat sig för att sådan verksamhet bör ingå i tjänstgöringen. Jag delar dock i detta avseende musikkommitténs uppfattning att sådana pedagogiska uppgifter utanför organisationen inte utgör typiska uppgifter för musikerna och därför inte skall fullgöras inom ramen för tjänsten. Med tanke på den brist på musikpedagoger som f. n. råder på många håll i landet bör dock tills vidare tjänstgöringen i den nya musikorganisationen i förekommande fall planeras så att pedagogisk verksamhet av angivet slag underlättas.

Jag går nu över till frågan om i vilken mån den nuvarande militärmusiken bör omorganiseras för att svara mot de nya uppgifterna. Kommittén föreslår att nuvarande lokalisering av de lokala enheterna i huvudsak behålls. Detta motiveras med bl. a. de militära förbandens lokalisering och därmed förutsättningarna för den militära delen av verksamheten samt musikkårernas förankring i det lokala musiklivet. Även åtskilliga remissinstanser har framhållit önskvärdheten av att man behåller en stor geografisk utspridning av enheterna. För egen del ansluter jag mig till det framlagda kommittéförslaget som innebär att musikenheter behålls på nuvarande orter med undantag för Göteborg och Eksjö.

Kommittén har vidare föreslagit att de lokala enheterna skall samverka inom åtta regioner och att musikverksamheten inom var och en av dessa regioner skall betraktas som en enhet. Varje region skulle omfatta två eller tre lokala musikenheter. Som främsta motivering anges, att den avsedda rikt differentierade verksamheten inte kan åstadkommas inom ramen för varje lokal enhets resurser, utan att en viss specialisering och samverkan krävs för att ett område skall kunna försörjas med olika typer av musik på ett önskvärt sätt. Kommittén har i betänkan- det skisserat en regionindelning som i huvudsak utgår från landets indelning i militärområden.

Behovet av samverkan i regioner finner jag vara väldokumenterat. Det har också vitsordats av flera remissinstanser. Jag anser därför att de lokala musikenheterna bör samordnas vad gäller musikverksamhet och administration i grupper om två eller tre. Frågan om verksamhetens indelning i regioner har samband med det utredningsarbete om regional och lokal samordning av kulturaktiviteter som pågår inom bl. a. kulturrådet. För egen del anser jag det vara angeläget att den nya musikorganisationen redan från början får sådana förutsättningar för regional samverkan,

som jag just har berört. Detta behöver inte hindra senare anpassningar till eventuella förändringar av kulturlivets organisatoriska struktur. Jag förordar därför att verksamheten för den nya musikorganisationen indelas i åtta regioner och att musikavdelningarna inom dessa regioner samverkar i huvudsak på det sätt som musikkommittén föreslagit. I varje region bör en av stationeringsorterna bli huvudort med säte för den regionala ledningen. Kommitténs förslag till val av huvudorter kan enligt min mening i huvudsak godtas. I förhållande till musikkommitténs förslag om regionindelning anser jag att följande ändringar bör göras. Halmstad bör i stället för Karlskrona föras till samma region som Jönköping och Växjö. Jönköping bör bli huvudort i denna region. Karlskrona i sin tur bör föras till samma region som Kristianstad och Ystad. Den närmare avgränsningen av regionerna bör övervägas i det fortsatta planeringsarbetet. En utgångspunkt bör därvid vara att inget län bör delas och tillhöra mer än en region.

Kommitténs förslag till fördelning av musikpersonalen på regioner och lokala enheter har vid remissbehandlingen utsatts för viss kritik. Åtskilliga instanser har hävdad att norrlandsregionerna bör förstärkas ytterligare och att musikavdelningen på en regions huvudort inte nödvändigtvis bör ges större numerär än övriga avdelningar. Jag delar denna uppfattning och anser att den fortsatta planeringen bör inriktas på att de båda nordligaste regionerna, inom ramen för den totalt tillgängliga personalstyrkan, förstärks med ca 10 musiker vardera jämfört med musikkommitténs förslag. Vad gäller de lokala enheterna finner jag att hittills vunna erfarenheter inte ger underlag för annan personalfördelning än att musikavdelningarna på huvudort och övriga orter får i huvudsak samma numerär. Ett undantag gäller här för avdelningen i Stockholm, vilken bör ha en numerär av den storleksordning som kommittén avsett. Med hänsyn till att ingen musikenhet i fortsättningen blir förlagd till Eksjö bör musikavdelningen i Jönköping, för att omställningen för området i fråga skall underlättas, kunna få en något större numerär än vad som följer av det tidigare sagda.

Jag övergår nu till att närmare behandla regionmusikens organisation.

På central nivå bör ansvaret ligga för den övergripande planeringen, för personaladministration, för budgetfrågor och för förvaltning av medel och materiel. Inom ramen för ett centralt organ bör samråd kunna ske mellan företrädare för försvaret och för det allmänna musiklivet — i första hand rikskonsertverksamheten — och på grundval härav bör fördelningen i stort av den tillgängliga kapaciteten på olika verksamhetsområden göras. Frågan om ledningen av denna sektor av musiklivet hänger samman med hur tillsynen och ledningen för orkesterväsendet organiseras samt med de ytterligare organisationsfrågor inom övriga delar av kulturlivet som f. n. utreds av bl. a. kulturrådet. Mot denna bakgrund är jag nu inte beredd att ta slutlig ställning till frågan om den centrala ledningsorganisationens utformning.

I frågor som rör repertoar och musikalisk kvalitet för regionmusikens medverkan

i rikskonsertverksamheten och inom försvaret bör Institutet för rikskonserter dra upp de allmänna riktlinjerna. Institutet bör därvid i frågor som rör militärmusik-repertoar samråda med överbefälhavaren. Institutet bör tills vidare även ha ansvaret för att vidareutbilda nuvarande militärmusiker för de nya uppgifterna.

Det är enligt min mening av stor vikt att regionmusiken får en stark förankring i de regioner där den skall verka. Det är därför önskvärt att en betydande del av ledningsfunktionerna och ansvaret för verksamheten läggs på regional nivå.

Som jag tidigare berört bör regionmusiken inom varje region betraktas som en enhet. De olika ensemblerna kommer sannolikt oftast att bildas inom ramen för de enskilda musikavdelningarna. Genom specialisering i olika riktningar bör avdelningarna i en region tillsammans kunna täcka vidare musikområden än vad en enskild musikavdelning kan. I vissa sammanhang kan en direkt samverkan mellan olika avdelningar bli naturlig, t. ex. vid sammansättning av större militärmusik-ensembler eller andra specialensembler och vid samverkan med andra musikinstitutioner.

För den regionala ledningen har kommittén föreslagit att ett regionkansli skall finnas på en av regionens stationeringsorter. Kansliet bör enligt förslaget förestås av en musiksekreterare, som svarar för den administrativa ledningen. För regionens musikaliska ledning har kommittén föreslagit en regionkapellmästare.

Liksom musikkommittén anser jag, att det är viktigt att musikpersonalen kan avlastas administrativa uppgifter. För den administrativa planeringen och förvaltningen bör därför inom varje region finnas en musiksekreterare. Ytterst ansvarig för regionmusikens verksamhet i dess helhet inom regionen bör dock en regionkapellmästare vara. Denne är samtidigt ledare för den musikavdelning som finns förlagd till regionens huvudort. Till den regionala ledningens uppgifter bör höra att ansvara för musikalisk kvalitet och repertoar inom regionen och att planera den samlade musikaliska verksamheten vid regionens musikavdelningar. Vidare bör det ligga på den regionala ledningen att i detalj fördela regionmusikens kapacitet på olika ändamål inom den allmänna ramen för verksamheten. Planeringen av verksamheten inom regionen bör ske i nära samverkan med företrädare för rikskonsertverksamheten, regional militärmyndighet och övriga regionala och lokala intressenter inom kulturlivet.

I enlighet med var jag tidigare berört anser jag att viss del av musikresurserna bör kunna disponeras av den regionala ledningen för direkta insatser i regionens musikliv.

Verksamheten vid den enskilda musikavdelningen bör, som kommittén föreslagit, ledas av en kapellmästare eller regionkapellmästare. Med tanke på stockholmsavdelningens storlek finner jag att regionkapellmästaren där bör biträdas av en kapellmästare. För att musikpersonalen helt skall kunna ägna sig åt musikverksamheten och inte behöva betungas med administrativa uppgifter bör, i överensstämmelse med kommitténs förslag, vid varje musikavdelning finnas personal för inspicientuppgifter m. m.

Enligt min mening är det väsentligt att förutom kapellmästaren även musikerna

deltar i planeringen av den musikaliska verksamheten. I den fortsatta planeringen bör därför utarbetas former för samarbete mellan kapellmästare, musiker och övrig personal vid regionmusikens musikavdelningar.

Frågorna om hur utnyttjandet av regionmusiken skall administreras inom rikskonsertorganisationen och inom försvaret bör prövas i annat sammanhang.

Kommitténs förslag att musikpersonalen skall ha civilmilitär status har kritiserats av åtskilliga remissinstanser. Med hänsyn till att musikernas uppgifter är av övervägande civil karaktär föreslår jag att personalen vid regionmusiken får civil status. Några särskilda militära åligganden utanför musikverksamheten bör inte vara knutna till de nya tjänsterna vid regionmusiken. Något speciellt krav på fullgjord värnpliktstjänstgöring behöver enligt min mening inte upprätthållas för anställning vid regionmusiken. Liksom kommittén räknar jag med att såväl män som kvinnor kan anställas i organisationen.

Kommitténs förslag till personaluppsättning och tjänstetyper är enligt min mening i huvudsak väl avvägt. Vid regionmusiken bör således finnas tjänster som regionkapellmästare, kapellmästare, musiksekreterare, inspicient, förste musiker och musiker. För att musikavdelningarna skall få en tillfredsställande sammanställning och kunna fullgöra sina planerade uppgifter bör musikerpersonalen — dvs. musiker och förste musiker — omfatta sammanlagt 590 tjänster, när organisationen blivit helt genomförd. Kommitténs förslag om aspiranttjänster vid regionmusiken är jag inte beredd att ta ställning till, förrän den framtida organisationen av musikerutbildningen blivit närmare fastlagd. För att en fortlöpande förnyelse av musikverksamheten skall kunna säkerställas bör tidsbegränsade förordnanden övervägas för tjänsterna som regionkapellmästare och kapellmästare. Liksom kommittén finner jag att det är befogat att möjligheter hålls öppna att för kortare tid arvodesanställa specialister av olika slag. För vissa ledaruppgifter, när enheter ur regionmusiken tjänstgör som militärmusikkår, bör vid varje musikavdelning någon bland musikerpersonalen förordnas som regementstrumslagare.

Liksom kommittén anser jag att den musikerutbildning som i dag bedrivs inom militärmusiken bör avvecklas. I fortsättningen bör utbildningen till musiker vid regionmusiken liksom till övriga musikyrken ske inom det allmänna utbildningsväsendet. De förslag som kommittén lagt fram beträffande den allmänna musikerutbildningen har jag tidigare i år behandlat i propositionen angående musik- och dansutbildning (prop. 1970: 25). Utöver den grundläggande musikutbildningen behövs specialutbildning för den rent militärmusikaliska verksamheten och viss vidareutbildning för inriktning mot rikskonsertverksamheten. Formerna för denna utbildning bör behandlas i det fortsatta planeringsarbetet.

I likhet med kommittén anser jag, att man inte kan räkna med att den nya organisationen skall vara i alla avseenden helt färdig vid tidpunkten för införandet. I olika avseenden kommer det att fordras en övergångstid, bl. a. för att avveckla nuvarande utbildning och för att genomföra nödvändiga omdispositioner på personalsidan bl. a. i samband med att Eksjö och Göteborg inte längre blir stationeringsorter för musikenheter. Det torde vidare dröja någon tid innan numerären för de olika musikavdelningarna reglerats.

F. n. befinner sig drygt 200 furirer, aspiranter och musikelever under utbildning inom militärmusiken. Utbildningen av dessa bör fullföljas. Personalen bör därvid beredas en utbildning som motsvarar den nuvarande, inbegripet musikunderofficersskolan. Under utbildningstiden bör personalen i fråga beredas anställning på villkor som motsvarar de nu gällande och, sedan den med godkänt resultat fullföljt utbildningen, erbjudas fast anställning inom regionmusiken. Utbildningen bör successivt avvecklas i takt med att personalen avslutat de olika stadierna i utbildningsgången. I det fortsatta planeringsarbetet bör man överväga den närmare organisationen av den fortsatta utbildningen och de förändringar av utbildningens innehåll som bör följa av inriktningen mot nya verksamhetsområden.

I överensstämmelse med musikkommitténs förslag anser jag att den musikpersonal som vid omorganisationen innehar anställning inom militärmusiken bör beredas anställning i regionmusiken utan särskilt ansökningsförfarande.

I övrigt finner jag att kommitténs förslag till övergångsåtgärder vad gäller personalen bör kunna ligga till grund för det fortsatta planeringsarbetet. I de delar anställnings- och arbetsvillkoren för personalen är förhandlingsfrågor avser chefen för försvarsdepartementet att ge statens avtalsverk förhandlingsuppdrag.

I det föregående har jag vid behandlingen av olika avsnitt berört det ytterligare planeringsarbete som återstår inför omorganisationen. Härutöver behöver olika frågor rörande bl. a. lokaler för verksamheten utredas. För att utföra detta arbete och för att i övrigt förbereda och genomföra omorganisationen bör, såsom musikkommittén föreslagit, en organisationskommitté tillsättas. Chefen för försvarsdepartementet avser att föreslå Kungl. Maj:t att en sådan tillkallas. Till de viktigaste uppgifterna för en sådan organisationskommitté kommer att höra att, sedan avtal om anställnings- och arbetsvillkor träffats, förbereda tillsättandet av tjänsterna i den nya organisationen samt att utarbeta förslag till anslagsframställningar för budgetåret 1971/72.

5. Hemställen

Under återopande av vad jag anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna de av mig förordade riktlinjerna för en omorganisation av militärmusiken till en regionmusikorganisation den 1 juli 1971,

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsåtgärder och åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra förslagen.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

INNEHÅLL

	Sid.
1. Inledning	3
2. Bakgrund	5
2.1 Nuvarande militära musikorganisation	5
2.2 1968 års beslut angående rikskonserter m. m.	6
3. Förslag om statens regionmusik	7
3.1 Kommittén	7
3.1.1 Uppgifter m. m.	7
3.1.2 Lokalisering och samverkan i regioner	9
3.1.3 Organisation m. m.	11
3.1.4 Personal	14
3.1.5 Riktlinjer för övergång till ny organisation	16
3.1.6 Kostnader	19
3.2 Remissyttranden	20
4. Departementschefen	29
5. Hemställan	37